

SLOVENSKI NAROD

Izha, a vsak dan popoldne, izvešči nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Sklepi čl. vlade glede madžarskega ultimata:

Češkoslovaška pristane na arbitražo

Madžarske zahteve so za ČSR nesprejemljive — Češkoslovaška pristane na arbitražo, toda če vztraja Madžarska na sodelovanje Poljske, zahteva ČSR sodelovanje Rumunije

PRAGA, 26. okt. e. Sročna seja ministrskega sveta, ki so ji prisostvovali tudi člani slovaške in podkarpatske vlade in ki ji je predsedoval ministrski predsednik general Syrový, je trajala od 13. do 21.30. Kakor se doznava, je centralna vlada na seji pripravila odgovor na madžarsko noto. Za odgovor češkoslovaške vlade je danes popoldne zunanji minister Chvalkovský izročil madžarskemu poslaniku v Pragi. Službeni komunikacije, ki je bil izdan o tej seji, samo javlja, da je ministrski svet odobril predloge za rešitev obmejne spora z Madžarsko.

Potek seje ministrskega sveta ne bo

objavljen, predno ne bo izročena nota madžarski vladi. Kakor se iz dobro poučenih krogov doznava, se potrjujejo vesti, da bo češkoslovaško-madžarski spor predložen arbitražnemu razsodišču. V madžarski noti se zahteva, da bi bila v arbitraži poleg Nemčije in Italije tudi Poljska. Češkoslovaška vlada pa ni sprejela tega predloga, ker udeležba Poljske ne odgovarja sklepom monakovske konference. Če bi pa madžarska vlada vztrajala na tem, da sodeluje v arbitražnem razsodišču tudi Poljska, bo Češkoslovaška pristala na to edino. V primeru, če se pritegne tudi Rumunija,

Korekture na nemški meji

Praga, 26. oktobra e. Včeraj je nemška vojska evakuirala pet občin, kjer prebiva izključno češkoslovaško prebivalstvo in sicer občine Tri Dvuri, Nerodim, Baterny, Bela Hora in Mladec. Pod nemško okupacijo so se tri češke občine, kjer žive izključno Čehoslovaki, a je upati, da bodo tudi te v kratkem izpraznjene.

Preosnova češke socialno-demokratske stranke

Praga, 26. oktobra e. Češkoslovaška socialno-demokratska stranka je imela včeraj konferenco. Razpravljali so o izstopu stranke iz druge internacionale in o spremembi strankinega imena. Zatrjujejo, da se bo odslej imenovala »Nacionalna stranka delovnega ljudstva«.

Veliki nemški parnik »Deutschland« sredi morja v plamenih

Po zadnjih poročilih so potnike rešili in je požar na ladji omejen — Žrtev ni bilo

HAMBURG, 26. okt. br. Tukaj je izzvala veliko razburjenje vest, da je znani nemški parnik »Deutschland«, največja nemška potniška ladja, v nevarnosti. Snoči okrog 23.22 je radijska postaja Mackey prva ujela SOS-klice, ki so jih pošiljali s krova »Deutschlanda«. Parnik je na poti iz Hamburga v New York in je bil v tem času 320 km južnovzhodno od rta Res na Novi Zelandiji. Po poznejših vesteh so trije parniki sporočili, da hite »Deutschlandu« na pomoč.

Kaker se je naknadno ugotovilo, je izbruhnil na krovu »Deutschlanda« ne-

varen požar. Zjutraj je poveljnik parnika poslal brzopetno poročilo, v katerem pravi, da je požar že omejen in da ni več nevarnosti za posadko. Več parnikov je prihitelo na pomoč. Izmed potnikov ni nihče ranjen in tudi sicer ni smrtnih žrtev.

Iz tega poročila sklepajo, da je moral zavzeti požar velik obseg in da so potnike izkrcali v reševalne čolne in jih nato spravili na druge parnike, ki so prihiteli na pomoč. Na krovu je bilo blizu 1000 potnikov. Z veliko napetostjo pričakujejo podrobnejših poročil.

Volilno gibanje

Kako je z disidenti JNS

Današnji listi objavljajo izjave nekaterih disidentov JNS, ki so po sklenitvi sporazuma z blokom narodnega sporazuma izstopili iz stranke. S posebnim veseljem objavljajo neko pismo g. Juraja Demetroviča, v katerem na svoj način pojasnjuje svoje postopanje, in se opravičuje, da ni mogel pristati na sodelovanje z blokom narodnega sporazuma. Med drugim tudi navaja, da so se zamajali borili proti sklenitvi tega sporazuma. V resnici je bila stvar seveda popolnoma drugačna in si lahko iz naslednjih avtentičnih podatkov javnost sama ustvari svojo sedbo:

V svojem pismu pravi g. Demetrovič, da je stranka iz taktičnih in političnih razlogov šla preko prekajenih pristavov narodnega in državnega edinstva v hrvatskih krajih. Toda vsi prisotni na seji ožega glavnega odbora, poslanci, senatorji in delegati iz hrvatskih krajev z g. Demetrovičem na čelu so glasovali za volilni dogovor, čeprav so nekateri izmed njih poprej izrazili pomisleke. Zlasti g. Demetrovič je sodeloval pri delu za sklenitev tega dogovora vse do končnega sklepanja. Navodila delegatov stranke, ki so se pogajali z blokom narodnega sporazuma za volilno sodelovanje, so v velikem delu izvirala direktno od g. Demetroviča. G. Demetrovič je končno v soboto 15. t. m. na seji političnega odbora in predsedstva stranke tudi osebno odobril besedilo doseženega volilnega dogovora.

Kako sodijo o disidentih JNS v Zagrebu

Kako sodijo o disidentih JNS v Zagrebu, pravi pisanje »Hrvatskega dnevnika«, ki se bavi z »odprtim pismom« Juraja Demetroviča predsedniku JNS Petru Zivkoviću, in pravi, med drugim:

Peter Zivković gotovo ve, kaj dela, pa se zato zaveda tudi svoje odgovornosti za delo, ker stopa sedaj pred javnost kakor vsak drug državljani. Naj torej on, če smatra za potrebno, odgovori Juraju Demetroviču. Mi se Juraja Demetroviča še dobro spominjamo kot člana SDS, ko je sestavljal znani načrt ustave in ko je bil najzgovornejši in najbojevitiji v tej stranki. Ko ga je Peter Zivković poklical v vlado, se ni niti za trenutek obočeval. Če bi tokrat stetil s strani Dr. Stojadinovića sličen poziv, stavimo glavo, da bi Demetrovič to zelo rad sprejel. Ljubljanski »Slovenec« je v ostalem tudi že poročal, da se je Demetrovič ponujal in da je zahteval ministrsko mesto, vendar ga pa JRZ ni sprejel, ker bi zanj ne pomenil nobene kapitala, niti moralnega, kaj šele številčnega, ker bi J. Demetrovič mogel v tem primeru zbrati komaj toliko pristavov, da bi osnoval kako pevsko društvo. Zato je njegovo »odprto pismo« samo la bodi spev človeka, ki je kot politik že pred nekoliko leti padel v brezno, iz katerega se ne more dvigniti.

V svojem »odprtem pismu« se Demetrovič trikatno sklicuje na »Hrvatski dnevnik«, ter navaja njegovo pisanje od 15. in 18. septembra kot dokaz, da dr. Kramer ni lojalno nastopal proti ožjemu glavnemu odboru JNS. Toda Demetrovič je še pred tem in po tem sodeloval pri posvetovanjih svojega strankarskega fora in naše pisanje mu ni bilo ovira, da se ne bi izjavil za vezanje z listo dr. Mačka. Po našem mnenju je treba iskati vzrok Demetrovičevega nezadovoljstva neke drugje. Njemu dr. Maček in njegova politika nista bila ovira, da ne bi z njima sodeloval do leta 1929. Demetrovič je bil eden izmed glavnih zagovornikov osnovanja prečanske fronte. Kar je storil Peter Zivković je malenkost nasproti temu, česar se je od nekdaj držal Juraj Demetrovič. Gre torej za povsem druge razloge. Mi smo v »Hrvatskem dnevniku« kljub temu, kar se je delalo za vezanje liste JNS z listo dr. Mačka, iskreno in pošteno napisali, da Demetrovič nikogar ne predstavlja in da mu HSS ne bo zagotovila mandata. Demetrovič je torej bil jasno, da bi od takega aranžiranja ne imel nobene koristi. To mu je postalo še bolj jasno, ko je glavni odbor JNS sklenil, vezati svoje kandidature z listo dr. Mačka ter nas tudi to dejstvo ni oviralo, da ne bi napisali, da je Demetrovičeva izvolitev izključena. Zdi se nam nekoliko smešno, če Demetrovič v svojem odprtem pismu Petru Zivkoviću omenja narodno in državno edinstvo. Demetrovič pravi dobro ve, da se Zivković ni odreknil niti narodnemu, niti državnemu edinstvu. Prav tako dobro ve, da Zivković ni sprejel stališča HSS o vrašanjih, ki so bila doslej predmet spora. Če bi se to zgodilo, bi bili mi prvi, ki bi to ugotovili. Stvar pa ni takšna. Med nami in JNS so zelo velike razlike. Mi smo ostali pri svojem programu. JNS pa ni spremenila svojega programa. Res je, da po splošnem pojmovanju mo-

Joca Jovanović

vojda bivših srbskih zemljoradnikov, ki sodelujejo v bloku narodnega sporazuma in bodo nastopili na skupni listi opozicije

rale ne bi Hrvatje JNS po odločitvi za kandidaturu na državni listi dr. Mačka mogli proti njej nastopiti, ker bi prišli sami s seboj v protislovje, vendar pa to še nikakor ne pomeni pristanka na program dr. Mačka.

Mnenje »Hrvatske straže«

»Hrvatska straža«, ki se proglašala za katoliško glasilo in ki je torej zelo sorodna z ljubljanskim »Slovencom«, piše v svoji današnji številki, da Juraj Demetrovič in njegovi volilci v resnici ne zaslužijo toliko pozornosti, kolikor jim jo posvečata »Samouprava« in »Vreme«, pa zato logično seveda tudi »Slovenec«.

Kandidature JNS

Poleg že objavljenih so bile včeraj objavljene še naslednje kandidature JNS na skupni opozicijski listi: Novi Sad: Daka Popović, bivši minister; V šegrad: Milan Božić, bivši narodni poslanec; srez ravanjski: dr. Zivojin Popović, zdravnik; Paraćin: Velja Popović, bivši minister; srez belički: Gvozden Gjelatović, odvetnik; srez resavski: Nastas Ilić, diplomatski uradnik v pokoji; srez temeniški: Velja Popović, bivši minister; srez negotinski: Peter Zivković, predsednik JNS; Sarajevo: Peter Zivković in dr. Ibrahim Hadžimerović.

Zarota za Bežigradom

V bežigradskem okraju Ljubljane raznašajo po hišah letake z naslednjo prav ameriškano reklamno vsebino: Katoliška zarota v Bežigradu je že sklenjena. Pred praznikom Kristusa Kralja se bo uredila in na praznik sam pa izvršila. To je resna in odločna volja bežigradskih mož in fantov vseh stanov, vseh starosti. Tudi Vas prav vljudno vabimo na te zaroto. V petek in soboto zvečer bo posvetovanje vseh mož in fantov v cerkvi sv. Cirila in Metoda ob 8. zvečer. Tvarina posve tovanj: v petek zvečer »Doli s katoliško cerkvo!«, v soboto zvečer »Podirimo njen ognelni kamen!« Oba govora govori prof. g. dr. V. Fajdiga. V nedeljo ob pol osmih pri maši »Sestradaimo jo!« ob petih (17.) »Proč! Proč z njim!« Oba govora govori župnik p. K. Zakrajšek. Po večernih v cerkvi je družabni večer vseh zaupnih zarotnikov v Mavričevi dvorani. Kako in kaj bodo povedala posebna povabila. Prilite vsi na ta silno važna posvetovanja! Pozdravljeni! — Odbor.

V Ljubljani 23.000 volilcev

Včeraj je potekel rok za reklamacije. Na magistratu je uradništvo zaposleno pri urejevanju volilnega imenika delalo pozno v noč. Še včeraj je bilo vloženih 800 reklamacij. Skupno je bilo vloženih v mestu 2289 reklamacij, ni pa še ugotovljeno dokončno število izbrisoj in vpisov v volilni imenik, ker popravki niso še vsi sortirani. Po stanju pred reklamacijami je bilo v volilni imenih vpisanih 22.659 volilcev, z reklamacijami pa jih je prirastlo še okrog 500 do 700, tako da bo končno število volilcev v mestu znašalo nekaj nad 23.000. Volišč bo 39.

Pojasnilo dr. Ahčina

Glavni urednik »Slovenca« g. dr. Ahčin nas naproša, da objavimo njegovo pojasnilo, da se ni sam potoeval za poslaniški mandat v kamniškem srezu in zato tudi ni propadel pri postavljanju kandidature. Prosi nas za objavo tega pojasnila, ker bi mu moglo sicer to škodovati na dobrem imenu.

Curli, 26. oktobra. Beograd 10, Pariz 11.74, London 20.98, New York 440.50, Bruselj 74.475, Milan 23.175, Amsterdam 239.50, Berlin 176.375, Praga 15.125, Varšava 22.75, Bukarešta 1.25.

Slovaki odločno proti pretiranim madžarskim zahtevam

Tujega ne marajo, a svojega ne dajo

Bratislava, 26. oktobra e. V slovaški politični javnosti se madžarski protipredlogi smatrajo za nesprejemljive. Poudarja se, da nikakor ne bodo doprinesli k kompromisni rešitvi spora. Današnji »Slovak« poudarja, da madžarski predlogi nikakor ne morejo služiti za podlago in to že zaradi tega ne, ker je želja Nemčije in Italije, da se meja uredi brez plebiscita. Sporna ozemlja v stvari ni. Češkoslovaška vlada je predlagala madžarski vladi izpolnitev monakovskega sporazuma, na podlagi katerega je pripravljena odstopiti samo ozemlje, kjer prebivajo Madžari. Druga ozemlja Madžari ne morejo zahtevati in ga tudi zama zahtevajo. Ni nikogar, ki bi hotel ustreči tem njihovim zahtevam. List »Slovenska Politika« pa poudarja, da madžarski protipredlogi slone na mnogih nesprejemljivih zahtevah in da posegajo v stvari, do katerih nimajo nobene pravice. Zahteva se celo plebiscit na čisto slovaškem in podkarpatskem ozem-

lju. Plebiscit si Madžari zamišljajo tako, da bi se izvedel na podlagi stanja iz oktobra 1910, torej v času, ko so bili rezultati nasilne madžarizacije največji. Poleg tega javljajo iz Budimpešte, da so bile celo te pretirane madžarske zahteve v madžarski javnosti sprejete z razočaranjem. Zato je treba računati, da bo definitivna razmejitve med Češkoslovaško in Madžarsko gotovo zelo težka, nič lažja kakor je bila na Moravskem in v Sleziji med Nemci in Češkoslovaki. Zato pa morajo biti vsi Slovaki složni.

Prav tako tudi Podkarpatska Rusija

Praga, 26. oktobra e. Centralni narodni svet Ukrajincev je imel sejo pod predsedstvom ministra Revaja. Centralni svet je sklenil, da se Madžarski odstopi iz ozemlja, ki je etnično madžarsko, je pa odločno proti plebiscitu in se obenem izjavlja za federacijo v češkoslovaški republiki.

Poljaki še vedno trobijo svoje

dasi si tudi od arbitraže ne obetajo posebnega uspeha

Varšava, 26. oktobra e. V varšavskih političnih krogih še vedno vlada prepričanje v možnost plebiscita v Podkarpatski Rusiji, toda to vprašanje naj odloči razsodišče, sestavljeno iz zastopnikov Nemčije, Italije in Poljske. V enem kakor v drugem primeru mislijo, da bo dosežena skupna meja med Poljsko in Madžarsko. Vlada list »Express Poran« piše, da se mora ne glede na to, kakšen bo odgovor iz Prage, smatrati, da bosta imeli Poljska in Madžarska skupno mejo. V neoficielnih krogih pa stvar presoja drugače. Smatrajo, da se bo v primeru, če pride do plebiscita v Podkarpatski Rusiji, tamonje prebivalstvo z ogromno večino izrazilo, da

želi ostati pod Češkoslovaško in da hoče imeti svojo avtonomijo. To utemeljujejo s tem, ker je tam 62% Rusinov, ki so bili vedno slovanofili in ne madžarofili. Poudarjajo, da je tudi med prebivalstvom v Podkarpatski Rusiji velika agitacija za to, da se priključijo Poljski. Če bi se to zgodilo, bi tudi od arbitraže, v kateri bi odločale Nemčija, Italija in Poljska, ne obetajo mnogo uspehov, ker si niso edine glede madžarsko-poljskih zahtev. Zato smatrajo, da je pričakovati obisk poljskega zunanjega ministra Becka pri Hitlerju, toda ne prej, predno se Praga definitivno ne izrazi o sedanjih madžarskih predlogih.

Vodja madžarskih teroristov, aktivni madžarski oficir — ujet

Razkrinkane mahinacije Madžarov, ki so skušali na čl. ozemlju izzvati nemire in ustvariti povod za svojo »intervencijo«

Praga, 26. oktobra e. Iz Užhoroda poročajo, da so češke čete definitivno zatrle madžarske vstajne tople, ki so od začetka oktobra vdrale v Podkarpatsko Rusijo. Na mnogih krajih je prišlo do ostrih spopadov, pri čemer so imeli Madžari velike izgube. Aretiran je bil tudi vodja madžarske teroristične čete rezervni poročnik madžarske vojske Prem, ki je poveljeval celemu bataljonu do zob oboroženih ljudi. Skrilal se je pri nekem kmetu blizu Berehove. Ostalo tolpo teroristov so češkoslovaški orožniki in vojaški razginali in se je le nekaterim vstašem posrečilo, da so pobegnili na Poljsko. Podkarpatska Rusija je zdaj popolnoma očiščena.

BUDIMPEŠTA, 26. okt. Glasilo madžarskih nacionalistov »Magyarszag« piše v svoji današnji številki o incidentih na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji in poudarja, da so v bojih sodelovali madžarski nacionalistični prostovoljski oddelki. List potrjuje, da so češkoslovaške oblasti aretirale več s.o. teroristov, med njimi tri urednike »Magyarszaga«.

Imredy zopet grozi

BUDIMPEŠTA, 26. okt. e. V zvezi z madžarsko noto, ki je bila izročena v Pragi, je dal predsednik madžarske vlade Imredy predstavnikom tiska naslednjo izjavo:

Ne opuščam upanja, da se bo to vprašanje rešilo po mirni poti in na podlagi

Ribbentrop bo interveniral v Rimu

Berlin, 26. oktobra. Zunanji minister Ribbentrop je danes odpotoval v Rim. Po dobljenih informacijah ni nobenega programa o razgovorih, katere bo vodil v Rimu. To po mnenju tukajšnjih krogov tudi ni potrebno, ker tesno nemško-italijansko sodelovanje na podlagi politike osi Rim-Berlin samo po sebi prinaša najtesnejši kontakt. Priznavajo pa, da gre za razgovore o čl. madžarskem sporu.

Slovaki niso zadovoljni z načrtom nove ustave

Praga, 26. oktobra e. Predsednik slovaške vlade dr. Tiso je dal sotrudniku »Prager Presse« izjavo, v kateri pravi: Predlogi nove ustave, ki so jih objavili nekateri listi, niso po slovaškem mišljenju dobri, ker se ne ozirajo na načelo treh medsebojno enakopravnih narodov in ker pomenijo povratek na nesrečni majoritacijski sistem v preteklosti.

Marenberški sokolski dom pod streho

Nekaj spominov na začetek nabiralne akcije za ta dom ob državni meji

Križevci, 25. oktobra. V Marenbergu so takoj po prevratu leta 1919 ustanovili sokolsko društvo, ki je bilo baš radi bližine meje in radi eksponiranosti in posebnih okoliščin kraja, eno najbolj eksponiranih sokolskih društev v vsej Sloveniji. To društvo je zbralo pod svoje okrilje vse narodno zavedne — jugoslovanske misleče idealiste, katerim je bil ideal nova državna tvorba, svoboda, enakost in bratstvo, za katero so se borili. Janki štiri leta na krvavi poljanah. To društvo, ki je bilo zaradi svoje stroge nacionalne usmerjenosti, predmet hudih napadov tujih renegatov, je bilo stebler jugoslovenskega nacionalizma ob severni meji. Razvijalo se je zelo lepo in je s svojimi telovadnimi in gledališkimi prireditvami pritegnilo tudi širše sloje, ki so bolj skeptično gledali na razvoj in delo novega društva, o katerem prej niso vedeli ničesar.

Društvo ni imelo ničesar. Končno se mu je posrečilo skleniti pogodbo z gostilničarjem Brudermanom v Marenbergu, ki je dal Sokolu na razpolago svojo dvorano, kjer si je postavil oder in je bilo delo olajšano. Kmalu si je društvo tudi toliko finančno pomagalo in si nabavilo za cerkvijsko, na enem izmed najlepših prostorov v trgu, stavbišče, kjer bi se naj postavil Sokolski dom.

Razvoj in dvig Sokola v Marenbergu pa ni bil po volji nekaterim prenapetim renegatom, ki so kot protiutež Sokolu ustanovili dvojne društve. Zaradi prekoračenega delokroga so oblasti obe društvi razpustile. Sokol pa je kljub hudemu pritisku uspeval in se razvijal ter pridobil na ugledu. V tej borbi je Sokol vedno izšel kot zmagovalci in si je pridobil širok krog prijateljev in simpatizerjev.

Kljub temu, da je že imelo stavbišče, društvo ni moglo zaradi finančnih težav pritiči z gradnjo prepotrebne sokolskega doma, na drugi strani pa tudi ni bilo onega moča, ki bi se ojunčili in bi pričeli z velkopotezno nabiralno akcijo. Delo se je vedno odlagalo in odlagalo, a pri tem so bile potrebe društva vedno večje. Narastel je inventar, telovadnica v soli ni več odgovarjala potrebam itd. Društvo je bilo v nekem mizernem stanju, vse je bilo navdušeno za gradnjo sokolskega doma, o katerem se je vedno govorilo in je bil predmet razprav vseh odborovih sej in občnih zborov.

V takem mizernem stanju je zajela to območje društvo 1.1934 usodna marsejska tragedija, ki nam je iztrgala zaščitnika Sokola Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. To je bil najhujši udarec za Sokola, posebno pa še za marenberško območje društvo. Prestol je zasedel mladi kralj Peter II. in Savez SKJ je v znak ljubezni do mladega vladarja in prvega sta rešine SKJ razpisal znano sokolsko Petrovo petletko. V tem času naj bi vse sokolske edicije pospešile svoje delo, da dajo v dar mlademu kralju ob njegovi polnoletnosti obroču o vsem sokolskem delu v kraljevini.

Sedaj je tudi Sokol Marenberg-Vuhred, kateremu je starostavljen znani vuhreški narodnjak br. Peter Mravljak prišel na pomoč br. podstarosta učitelja Terenka Štana energično akcijo za gradnjo Sokolskega doma. V decembru 1934 se je ustanovil poseben »Narodnoobrambni odbor«, ki si je nadel nalogo zbrati čim več prispevkov za sokolski dom, ki se bo imenoval »Sokolski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in bo žarišče prosvete, stebler jugoslovenskega nacionalizma in narodnega edinstva ter bo nudil streho vsem narodnim društvom, ki bodo zvesto in dosledno izpolnjevali zadnjo, veliko oporoko našega nesmrtnega vladarja »Čuvajte Jugoslavijo«. Poleg te naloge si je odbor še nadel drugo važno nalogo, ki je baš tu ob meji zelo važna in to: u-

važni naše narodne dobrine in interese pred tujim in tujam vplivom. S temi odločnimi težavami se je obrambni odbor, ki so bili v njem starosta br. Peter Mravljak iz Vuhreda, predsednik učitelj Terenka Štane iz Marenberga, tajnik učitelj Kolar Vilko s Sv. Treh Kraljev, blagajnik vodja zemljiške knjige v Marenbergu Kandič Rado in gostilničar na »mostu« Ožek Janko, stopil pred občni zbor 1.1935 in dobil širokopotezno pooblastilo za akcijo za gradnjo novega doma. Članstvo je na obnem zboru januarja 1.1935 z velikim veseljem sprejelo vso, da se je zadeva gradnje doma premaknila z mrtve točke.

S temi pooblastili se je obrambni odbor z vso vmo lotil dela in pričel zbirati prispevke. Odziv je bil neverjetno velik in je odbor nabral med članstvom in med prijatelji v Marenbergu in Vuhredu v kratki dobi tri mesece okrog 90.000 din. Pri tem moram omeniti, da sta znani vuhreški narodni družini Mravljakovi in Pahenikovi darovali znatne zneske in si tako postavili trajen spomenik v zgodovini marenberškega sokolstva. Levji del žrtve pa je doprineslo marenberško uradništvo, ki je kljub temu, da so mu bile v tem času znižane plače, ostalo znatne vsote in jih darovalo Sokolu. Obrambni odbor, ki je delal s polno paro, je razpredel akcijo po vsej Sloveniji in se dalje po vsej državi.

Pokroviteljstvo nad domom so prevzeli, da s tem poudarijo, kako velike važnosti bo za našo mejo, najuglednejši takratni predstavniki javnega in političnega življenja in sicer: minister za socialno politiko dr. Drago Marušič, podban dr. Otmar Pirkmajer, predsednica ženskih društev Marija Maistrova, župni starosta dr. Milan Gorisek, župan Maribora dr. Franjo Lipold, prvomestnik CMD inž. J. Macokšek, predsednik NO dr. Ivan Jancič, ravnatelj celjske gimnazije Franc Mravljak, bivši narodni poslanci: inž. Franc Pahernik, Anton Krejčič, Karol Gajšek, Ivan Prekoršek in Vekoslav Spindler.

Tako je obrambni odbor zbral prispevke dobro leto dni in nabral okrog 110.000 din, vsoto, ki je bila osnova za novi dom. Iz raznih virov so se je gradnja doma zavlekla do 1.1938 in je danes pod streho, tako da marenberški Sokoli s ponosom zro na reprezentativno stavbo, ki bo lras in diha ne samo Marenberga, temveč vse Slovenije.

Od prvega, takrat zelo agilnega obrambnega odbora, ki je prav za prav zbral led za novi sokolski dom v Marenbergu, sta ostala tam le br. Janko Ožek, ki je pri gradnji dokazal veliko ljubezen do doma in Sokola ter je delal tako, kakor je delal v prvem odboru, ter br. Peter Mravljak. Vsi drugi pa so odšli iz Marenberga. Brat Rado Kandič nas je zapustil za vedno in je pokopan v Mariboru. Slava njegovega spomina! Predsednik in tajnik prvega obrambnega odbora sta premeščena, in sicer br. Terenka v Selnico ob Dravi, br. Kolar pa v Križevce pri Ljutomeru. Vendar so se našli in prišli bratje, ki so začeli delo prvega obrambnega odbora skupno z br. Cizejem nadaljevali in dovršili. Br. Mravljak pa je postal novi predsednik razširjenega obrambnega odbora.

Marenberški Sokol pa bo vendar imel svoj dom, svojo streho, kljub temu, da se je toliko prerokovalo, da do doma ne bo nikoli prišlo. S tem, da je dom danes že pod streho se bodo pač morali spriznati tudi vsi oni, ki so to delo ali zavirali, ali pa onemogočili. Do konca sokolske Petrove petletke bo dom popolnoma gotov ter bo dobil ime po nesmrtnem Sokolu, ki je z mečem zarisal meje naše nove svobodne domovine, po Viteškem kralju Aleksandru I. Zedinitelju, obenem pa bo lep člen v verigi darov našemu mlademu vladarju in starosti Sokola kraljevine Jugoslavije, kralju Petru II.

Vilko Kolar

Odmev tragične smrti Marija Bolaffia. Pred mariborskim sodiščem se je moral danes zagovarjati Ludvik Osterc

Maribor, 26. oktobra. Bilo je dne 20. avgusta t. l., ko je ptujsko okoliščino pretresla žalostna vest, da se je v Dornavi pripetila grozna nesreča, ki je zahtevala življenje nadebudnega, komaj 17-letnega privatnega gimnazijca in sina ugodnega veletrgovca Marija Bolaffia. O nesreči so se kmalu izvedele naslednje podrobnosti:

V Moškanjcih je že od 15. novembra 1937 inštruiral 19-letni akademik Ludvik Osterc iz Ljubljane privatnega gimnazijca Marija Bolaffia, ki je na ptujski gimnaziji položil letos izpit za VI. razred. Oba, Ludvik Osterc in Marijo Bolaffio, sta se potem domnila, da bosta s koleci potovala po Italiji in Franciji. Dne 19. avgusta t. l. sta si nabavila zato pri krojaču Toplaku v Dornavi hlače dokolenke. Predno pa je začel krojač Toplak meriti Bolaffiu hlače, je ta pokazal krojaču svoj samokres, in sicer pištolo Steyer, ki je bila očetova last in ki jo je imel mladi Bolaffio v zadnjem času pri sebi, ker so se širile vesti, da strahuje zloglasni Koder ptujsko okoliščino. Ko je mladi Bolaffio pričel ravnati s samokresom, ga je Ludvik Osterc še opozoril, naj skrije sa-

mokres, da se ne bi pripetila kakšna nesreča. Bolaffio je zares inštruktora ubogal in položil samokres na mizo ter ga pokril z neko krpo. Medtem ko je stal mladi Bolaffio pred mizo in mu je krojač meril hlače, pa je Ludvik Osterc, ki je stal ravno na nasprotni strani mize, vzel z mize samokres ter vzel iz njega naboj, ker je domneval, da je v pištoli le eden naboj. Ko je nato s samokresom nekaj manipuliral in ga dvignil, pa se je nenadoma sprožil in je izstrelil zadel mladega Bolaffia naravnost v čelo, tako da se je zgrudil na tla in v nekaj minutah izdihnil. Naknadno se je izkazalo, da so bili v pištoli 3 naboji. Koder Osterc sam pravi, se na samokres ni spoznal in sam ne ve, kako se je pištola sprožila. Osterc, ki je bil po tragični nesreči vse skrušen, je globoko obžaloval, da je prišlo do tako tragičnega zaključka nepremišljenega ravnanja s pištolo.

Epilog te zadeve je bil danes dopoldne pred mariborskim okrožnim sodiščem. Kjer se je moral Ludvik Osterc zagovarjati radi obtožbe državnega tožila, da je iz malomarnosti ustrelil pok. Marija Bolaffia.

Kako bi to lepo gorelo!

Pohabljenec s piromanskimi strastmi — Iz življenja tihotapcev, ki kradejo tudi konje

Ljubljana, 26. oktobra. Mali senat s predsednikom s. o. s. g. Franom Gorečanom je upošteval, da je razsodnost Antona Habjana iz Godešice zmanjšana zaradi zanemarljive vzgoje in hude bolezni, ki je Habjana pohablila že v zgodnji mladosti. Habjan je pridravl v dvorano s pomočjo bergije in je priznal, da je vrgel v slamo v neki kolibi vžgalico, trdil pa je, da tega ni storil z namenom, da bi kolibo zažgal, temveč iz ne previdnosti.

Dne 26. maja je šel Habjan z bratom, Križnarjem Petrom in dvema drugima tovarišema na izprehod v Dobravo. Fantje so prišli do kolibe iz smrekovega lubja, katero sta postavila tesarja Ivan in Jakob Kvas. Teseja sta tramove za lesnega trgovca Franca Skrijanca iz Lahovč. Čez nedelje in praznike sta pustila razne potreščine in orodje v kolibi in šla vsak na svoj dom. Ko je Habjanova družba zagledala kolibo, je Habjan vzkliknil: Kako bi to lepo gorelo! Križnar je Habjana pokaral, češ da menda ne misli zažgati kolibe. Fantje so nato zlezli v kolibo in si prižigali cigarete. Habjan je gorečo vžgalico vrgel v kup slame in koliba je bila takoj v plamenih. Požigalec je še prosil tovariše, naj nikomur ne povedo, da je vrgel vžgalico v slamo.

Ko sta se tesarja 27. maja vrnila na delo, sta našla namesto kolibe kup pepela. Zgorelo jima je vse, kar sta imela v kolibi, največ škoda sta imela, ker jima je požar uničil tesarstvo orodje. Škodo sta ocenila na 1000 din. Občina je poročala o žalostni mladosti obtoženca Habjana. Imel je kostno jetiko, danes je pohabljen in se preživlja od miloščine. Senat je razsodil, da je obtoženec kriv po § 187 k. z. in mu je prisodil 3 mesece strogega zaporu pogojno za dve leti. Senat je fanta, ki gotovo ni brez piromanskih strasti, mlo kaznoval, kajti § 187 k. z. določa, da se kaznuje za robijo do petih let ali s stroгим zaporom, kdor stori požig na tuji imovini.

TETINO JAMSTVO JE PONAREDIL

Stefančič Frančiška je od obtoženca Joska B. mesarja v Ljubljani, izterjala znesek 2500 din. Dolžan ji je bil toliko, ker mu je posodila denar. Po izterjavi je izvedla priložnostno izvršbo. Dne 12. decembra bi se morala izvesti rubež. Obtoženec pa je izterjateljico pred rubežem prosil, naj ne izvede rubeži, ker bo tudi njegova teta Antonija prevzela jamstvo, da bo dolg plačeval v mesečnih obrokih

Proslava 20 letnice našega osvobojenja. V soboto zvečer bo na Taboru prosvetna akademija sokolskih društev in narodnih organizacij

Ljubljana, 26. oktobra. Ljubljanska sokolska društva in narodne organizacije bodo 20. letnico narodnega osvobojenja svečano proslavile v soboto 29. t. m. ob 20. v veliki dvorani sokolskega doma s

prosvetno akademijo

s sledečim sporedom:

1. Godba Sokola I Tabor: Pašcanov »Sokolski pozdrav«. Prihod društvenih zastav.
2. Hubadove pevske župe mešani zbor pod vodstvom br. Frana Venturinja: Državna himna in pozdrav državni zastavi.
3. Nagovor I. nam. staroste Saveza SKJ br. Engelberta L. Gangla.
4. Hubadove pevske župe moški zbor pod vodstvom br. Frana Venturinja: Fr. S. Vilhar »Slovenec, Srb, Hrvat«.
5. Slavnostni govor br. dr. Stojana Bažlica.
6. Nagovor sestre Manice Komanove, zastopnice Kola Jugoslov. sester.
7. Hubadove pevske župe mešani zbor pod vodstvom br. Frana Venturinja: Vinko Vodopivec »Kadar zora ...«.
8. Avgust Jenko: »Misi o našem narodnem problemu«, recitira Preporodovec br. dr. Fr. Kovič.
9. Recitacija vajnega dobrovoljca »Vrata v svobodo«.
10. »Pesem sokolskih legij«, godba Sokola I in petje vseh navzočih.
11. Vera Pogačnikova: E. L. Gangl »Osvobođenje«.
12. Obitelj Istra, odsek Soče-Matice: Istrski narodni ples.
13. Anton Aškerc: »Svetopolkova oporoka«, recitacija v zboru članov Ljubljanskega Sokola.
14. Hej Slovani! Godba Sokola I in petje vseh navzočih.
15. Godba Sokola I Tabor: Knoch »Sokolska koraknica«, odhod društvenih zastav.

Vabimo sokolsko članstvo in naraščaj, kakor tudi vse članstvo ljubljanskih narodnih organizacij, da se akademije udeleži

po 300 din. Stefančičeva je privolila. Obtoženec se je odstranil za nekaj časa in se je nato vrnil s tetino poroštveno izjavo. Stefančičeva je bila prepričana, da je poroštvo pristno, obtoženec se je pa trenutno rešil eksekutorja. Morda bi kazensko dejanje nikoli ne prišlo na dan, ako bi Josko v redu plačeval obroke, a tega ni storil. Po prvem zapadlem terminu se je upnica obrnila na teta Antonijo, a teta o zadevi ni nič vedela, tako je bilo na dan, da je dolжник ponaredil njeno poroštveno izjavo. Pred sodniki malega senata je dejanje priznal. Priznasil so mu mesec dni zaporu pogojno za 2 leti.

ZAMOTANA ZGODBA O UKRADENI KOBILI

V maju je posestniku Rudolfu Jeraju v Gorenji vasi nekdo ukradel iz hleva 5000 din vredno kobilu. Znano je, da tam ob meji tihotapci z veliko vmo najraje konje. Jeraj je zaradi tega osumil najprvo ljudi, ki se bavijo s tihotapstvom. Odločil pa se je, da mora svojo kobilico najti. Z neki tovarišer je odpotoval v Julijsko krajino in polizvedoval pri konjskih mešetarjih, mesarjih in prekupčevalcih s konji. Delal se je, kakor da kupuje konje, pregledoval je hleve in pri Andreju Sivcu na Idskem pri Kobardu je našel svojo kobilu. Takoj jo je spoznal, saj jo je imel štiri leta v svojem hlevu in kobilu je njega takoj spoznala, saj je zarezgala, ko ga je začutila za svojim zadkom. Jeraj je začel polizvedovati, kako je kobilu prišla v Sivčev hlev. Sivcu mu je povedal, da je imel kupčije z nekim Merivcem, ki mu je prodal kobilu, oziroma mu jo dal v zamenjavo za kravo. Pri Merivcu je Jeraj nato izvedel, da sta neki Menegati in Gantar pripeljala kobilu iz Jugoslavije. Menegati pa je sorodnik Franca Petkovška z Vrhnike, ki prekupčuje z maslom. Tako je Jeraj osumil Petkovška kot tatu njegove kobile.

Pred sodniki malega senata je Petkovšek trdil, da je nedolžen in da lahko dokáže, da je bil kritično noč doma. Njegova sestra je res potrdila, da je obtoženi brat spal tisto noč doma. Oba spita v isti sobi in bi silila, ako bi brat ponoči vstal in kam odšel ter se po nekaj urah vrnil. Brat bi imel tudi več denarja, ako bi ukraden kobilu prodal, je izjavila sestra. Jeraj seveda tudi ni mogel trditi, da je njegovo kobilu ukradel baš Petkovšek. Dokazov za krivdo tudi ni bilo, tam ob meji se peča s tihotapstvom konj mnogo ljudi. Senat je obtoženca Petkovška zaradi pomanjkanja dokazov oprostil.

Iz Celja

—c Zatemnitve mestne občine celjske se je pričela v ponedeljek ob 19. in je trajala vso noč do 6. zjutraj. Mesto je bilo v popolni temi, le nekatera okna so bila premočno zastrta. Zelo pa je bilo velikih svetilk. Službo na cestah in ulicah so opravljali policijski stražniki in orožniki, pomoženi s pomožno policijo, skupno okrog 120 oseb. Prebivalstvo je bilo disciplinirano. Vso noč je vladal v mestu red in mir.

—c S celjske pošte. Pošta manipulirala gđ. Apolonija Zagarija je premeščena iz Gornjeje grada v Celje. Pošta zvanilnika gđ. Jakob Cokan in Mihael Trampuš sta odklikana s srebrno kolajno za vestno službovanje.

—c Umrla je v tork v Zagradu 1 pri Celju 79-letna zasebnica Cecilija Mastnalkova.

—c Razburilij dogodek pri regulaciji Savinje. V ponedeljek okrog 18. so bili delavci v Pečovniku, ki so zaposteni pri regulaciji Savinje, priče razburilijega dogodka. Ko je bil delovodja Franc L. zaposlen v baraki ob Savinji, je stopil v barako 32-letni brezposelni delavec Jakob Z. iz Pečovnika, ki je bil se nedavno zaposlen pri regulaciji Savinje. Jakob Z. je ne-

madno izvlekel nož in navajal na delovodjo. Delavci, ki so bili v bližini, so takoj prišli napadalca in ga izročili policiji. Jakob Z., ki je bil zaradi pretepotov in telesnih poškodb že večkrat kaznovan, je tudi še pri zasilanju na policijski grozil, da bo delovodjo zaklal, češ da je delovodja kriv, da Z. v času svoje zaposlitve pri regulaciji delih ni dobil višje meze. Jakoba Z. so oddali v zapore okrožnega sodišča.

—c Dve kelesarski nesreči. V ponedeljek je padel 26-letni dlnar Baltazar Podpečan iz St. Janža na Vinski gori na cesti s kolesa in si zlomil levo ključnico. Istega dne si je 34-letni Miha Kladič, sin posestnice z Javorja pri Slivnici, pri padcu s kolesa izpahnil desno roko. Ponarečenca se zdravita v celjski bolnici.

Beležnica

KOLE DAR

Danes: Sreda, 26. oktobra. katoličani: Demetriji, Evaristi.

DANŠNJE PRIBEDITVE

Kino Matica: Kapetan Molnar
Kino Sloga: Nočna pošast
Kino Union: Ničve
Kino Moste: Otroci s ceste

Sadnarsko in vrtnarsko društvo: predavanje inž. Sergeja Gorjupa »Krojenje snovi v prirodi« s posebnim ozirom na smotrno prehrano dreves in povrtnine ob 19. v kemični dvorani na I. dr. realni gimnaziji v Vegovi ulici

Delavski prosvetni večer »Vzajemnosti in Zarje« ob 20. v Delavski zbornici

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjin trg 5, Kurlait, Gospodarska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 26. oktobra: Trideset sekund ljubezni. Red Sreda
Četrtek, 27. oktobra: Žene na Niskavoutrju. Red Četrtek
Petek, 28. oktobra: zaprt
Sobota, 29. oktobra: Trideset sekund ljubezni. Izven

★

Benediktijeva komedija »Trideset sekund ljubezni« je delo, ki je doseglo prav tako uspeh kot njegove »Rdece rože«. Z vsemi finisami kultiviranega komediografa zasnovano dejanje, ki žigosa zlagano rodbinsko moralo, vsebuje marsikako udarno misel, številne humorne dialoge in nadvse zabavne situacije. Skratka komedija, kot si jo sodobno občinstvo želi. Premierski obiskovalci so sprejeli delo z velikim zadovoljstvom ter so našli pri predstavi resnično razvedrilo. Zasedba vlog je premierska. Komedijo bodo igrali drevi za red Sreda.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 26. oktobra: Gorenjski slavček. Premierski abonma
Četrtek, 27. oktobra: Poljub. Premiera. Premierski abonma
Petek, 28. oktobra: ob 15. uri: Prodana nevesta. Dijaška predstava. Gostuje Josip Križaj
Sobota, 29. oktobra: Ero z onega svetla. Red A. Predstava v proslavo 20-letnice obstoja jugoslovanske mornarice

★

Drevi se bo pela Foerster-Polčeva opera »Gorenjski slavček« za premierski abonma. Zasedba posameznih vlog je naslednja: Komichno dvojico struklja in Rajda bosta pela gg. ravnatelj Betetto in Banovec, fran coskega častnika — Janko, Minko — Vidaleja, Janka — Franci. V ostalih vlogah bodo nastopili: Polčeva, Spanova, Dolničar, Rus J. in Hvastja. Dirigent: ravnatelj Polič, režiser: prof. Sest.

S filmskega platna

Kino Matica: Kapitan Molnar (Capitaine corsaire), Francoski filmi, ki ima v njih glavno vlogo znani in odlični Harry Baur, se res nekam kupijo na sporedih ljubljanskih kinematografov, a to so filmi: z igralci in sižeji, ki so dobri in vredni, da si jih ogleda vsak ljubitelj kina. Pred leti smo gledali slabe igralce v slabih nemških filmih in smo mislili, da nam nudijo kdo ve kaj. V filmu »Kapitan Molnar« je ustvaril Harry Baur dovršen in močan tip modernega gusarskega poveljnika ladje, ki je dobavljala v Orient na tihotapski način orožje. Baurov kapitan Molnar je najmočnejša figura, kar smo jih videli v letošnjih sezonah na platnu in film sam je najboljši film, kar smo jih letos videli v Ljubljani. Kapitan Molnar je hraber poveljnik, ki ljubi svoje moštvo, svojo ladjo in morje, a svoje terciarske žene, ki mu je odtujila oba otroka, ne more trpeti. Srečen je na svojih nevarnih morskih pohodih, ko tvega življenje v borbi s tihotapci orožja v Sanghaj, posreči se mu priti v okoliš in ves nesrečen je, ko se mora vrniti domov in živeti poleg žene. Doma zbolí, njegovo moštvo mu pa ostane zvesto, pred smrtjo ga ugrabi in odnese na ladjo, kjer kapitan Molnar umre med svojimi prijatelji na morju, ki ga je ljubil nad vse z vsemi nevarnostmi. O režiji Roberta Siodmaka lahko trdimo, da je genialna. Neposredno doživljamo strahote modernega gusarskega življenja v Orientu, junakost in plemenito zadržanje kapitana, njegovo tesnobo in nesrečo v družini, ki je postala po krivdi ženinovega svetohlinstva pravi peklo za moža. Poleg Baura se uveljavlja z odlično igro Préjancin in Gabrielle Dorziat.

Filmske operaterje v vseh ljubljanskih kinih je treba opozoriti, naj bolj vestno vrte filme. Mislimo na prehode med dejanja. Kinematografi imajo dve aparaturi, ko steče na primer trak prvega dejanja na prvem aparatu, poženejo operaterji drugi aparat, v katerem je že pripravljeno drugo dejanje filma. Prehod iz prvega v drugo ali iz tretjega v četrto dejanje opazijo gledalci in se navadno jezijo, kajti ob prehodu navadno operaterji menda zaradi nepazljivosti spatio zadnje prizore prejšnjega dejanja in dostikrat tudi prve prizore sledečega dejanja. Včasih vidiš samo slike brez govora ob takih prehodih, včasih samo govor brez slik ali pa se na platnu samo kaj črne in belega zablika. Ne bi tega omenili, ako bi že ne videli gladkih, neokrnjenih, lepih prehodov med dejanja.

60 letnica pedagoškega časopisa »Popotnik«

Ustanovil ga je učitelj v Vojniku Tone Brezovnik in izhajati je začel v Celju

Ljubljana, 26. oktobra. Izšla je jubilejna številka našega vodilnega slovenskega pedagoškega časopisa »Popotnik«, ki ga izdaja Jugoslovnsko učiteljsko združenje, sekcijska za dravsko banovino. Sestdesetletnici tega časopisa mora posvetiti pomerno pozornost tudi širša javnost, saj pomen dela naših pedagogov pokaže v širino in globino našega kulturnega življenja. Predvsem moramo vedeti, da »Popotnik« ni samo po podnaslovu časopis za »sodobno pedagogiko«, temveč v resnici in da pri njem sodelujejo naši najboljši pedagoški pisatelji, ki so tudi prispeljali za jubilejno številko pomembne prispevke. Naši vzgojitelji imajo v »Popotniku« dober kazipot za svoje poklicno delo, ki nikakor ne more in ne sme biti le papirnato, suho brez življenja in ne brez znanstvene, psihološke ter filozofske dograjene osnove. »Popotnik« dobro nadomešča drago in našemu pedagogu ne vedno lahko dostopno strokovno inozemsko literaturo.

»Popotnik« je začel izhajati v Celju. Ustanovitelj lista je bil Tone Brezovnik, učitelj v Vojniku pri Celju. Med štajerskimi šolniki je tedaj vladalo precejšnje nezadovoljstvo nad »Učiteljskim tovarišem« in zato je prišlo do odločitve, da začne izdajati »Popotnik«. Prvi urednik je bil celjski nadučitelj Jakob Lohan. V začetku je bil namen lista gojiti medsebojno tovarištvo med učitelstvom, izboljšati šolsko delo in življenje, podpirati slovenski pouk ter sploh vezati šolo z domom.

Po prvih treh letih se je »Popotnik« preselil v Maribor, kjer ga še zdaj urejujejo (Matija Senkovič, oblastni šolski nadzornik v p. glavni in odgovorni urednik pa je predsednik ljubljanske sekcije JUJ Metod Kumelj). V Mariboru je urejeval »Popotnik« krčevinski nadučitelj M. Nerat, in sicer celih 36 let, od 1.1883 do 1918. Kakor piše Albert Zerjav, ki je prispel članek o zgodovinskem razvoju »Popotnika«, se je začela pri »Popotniku« čitati prava pedagoška pomlad, ko so v listu začeli pravljati o modernih smerih pedagogiki in

didaktike. Med najdelavnejšimi in najbolj poučenimi sodelniki časopisa je postal Pavle Flere, ki je urejeval »Popotnik« od 1.1919 do 1927-28. Prvih 10 let po svetovni vojni je »Popotnik« posvečal veliko pozornost vprašanjem šolstva v naši narodni državi n. pr. kako bi bilo treba izgraditi jugoslovansko šolstvo na slovenskih tleh.

Nova doba se začela v šolskem letu 1928-29, ko je uredništvo prevzel uredniški triumvirat dr. F. Zgeč, A. Ostre in E. Vranc in ko se je začela uveljavljati v šolskem reformnem gibanju radikalna smer. Tedaj je »Popotnik« postal dosleden propagator življenjske delovne šole na slovenskih tleh in v resnici glasilo sodobnih pedagogov.

Zadnjih 10 let je urednik M. Senkovič, ki prav za prav nadaljuje, kar so začeli moderni pedagoški pisatelji pod uredniškim triumviratom, pisec zgodovinskega pregleda ugotavlja ob sklepu, da je zdaj »Popotnik« kot učiteljsko in pedagoško glasilo na evropski znanstveni višini. V dobro mu šteje tudi, da se list v glavnem omejuje na teoretske in praktične probleme ljudskega šolstva.

Posebej je treba naglasiti, da list izhaja brez vsake javne podpore ter se vzdržuje samo iz učiteljskih organizacijskih sredstev. To je v resnici kulturni davek našega učitelstva, da vzdržuje pedagoški časopis.

Med lepimi prispevki v jubilejni številki je treba omeniti predvsem članek univ. prof. K. Ozvalda pod naslovom »Dvajset let slovenske pedagogike v Jugoslaviji«, in Vrančev članek »Šolski razred v sedanjosti, preteklosti in bodočnosti«, kjer se pisec dotika precejšnje vprašanja življenjske šole. Sicer je pa v jubilejni številki zbrano toliko zanimivega ter poučnega gradiva, da je časopis z njim najlepše proslavil svoj jubilej ter upravičeno stopil v 60. leto svojega obstoja.

Ostani in ostani član Vodnikove družbe!

NICEVO

Danes nepreklicno zadnjičkrat prekrasni film
HARRY BAUR in I. MOZUHIN
Pomorska bitka, potopitev podmornice, reševanje
posadke, senzacija — ljubezen...
Ta film naj si danes vsak ogleda! Tel. 22-21 KINO UNION. Ob 16., 19. in 21. uri!

DNEVNE VESTI

Lep praznik pri Sireljah v Mokronogu. Kdo ne pozna ugledne narodne Sireljve družine v Mokronogu? Ne samo v prijazni dolini med Veselo in Založno goro, kamor zve tamo od vzhoda Kum in kamor tako radi zahajajo tudi ljubljanci, temveč širom Dolenjske, pa tudi drugod po Sloveniji in izven njenih meja ima ta vzorna družina mnogo prijateljev in znancev. Naš znani dobrovoljec kapetan Josip Sirelj je bil iz te družine. Zal je moral v prerani grob, na Sireljevem domu gospodari njegov brat Srečko, ki praznuje danes s svojo zvesto življenjsko družico srebrno poroko. Njegova soproga je doma z Vranskega. Poroka sta se 26. oktobra 1913. Vedno nasmejani, dobrodušni slavljence je sicer dejal, da pod nobenim pogojem ne sme priti v javnost vest o njegovem lepem družinskem prazniku, pa mu pri najboljši volji nismo mogli ustreči, ker vemo, da mu je narekovala to željo prevelika skromnost in da bomo ustregli vsem številnim njegovim prijateljem in znanecem, ki bi se ga sicer ne mogli spomniti ob srebrni poroki. Morda se tudi malo boji, da bi ljudje ne mislili, da ima že temu primerno število križev na ramah. Tega naj se pa nikar ne boji, saj mu itak nihče ne more verjeti, da praznuje tako srebrno poroko, še manj pa, da je že ded. Tako mladih čilih in neumornih dedov nismo vajeni. Zato smo prepričani, da nam naš dragi Srečko in njegova soproga ne bosta zamerila, če jima ob današnjem slavlju v duhu krepko stisnemo roko in jima želimo, da bi v združenju in zadovoljstvu dočakala najmanj še diamantno poroko.

Naš zračni promet. Glavni ravnatelj Aeroputa ing. Tadije Sodermajer je dal novinarjem podatke o našem zračnem prometu v letošnji sezoni. Predlanskim so letala prepeljala 6159 potnikov, lani 7307, letos pa že 9324. Priljage so prepeljala predlanskim 53.213 kg, lani 71.500, letos pa 98.870 kg. Potniška letala so preletela v naši državi predlanskim 321.397 km, lani 457.469, letos 535.017. Omejeje naših zračnih prog je bilo dolgo predlanskim 1899, lani 2250, letos 5240 km. Pozimi se bo Aeroput pridno pripravil na prihodnje leto in že zdaj je sklenjeno, da se bo dvignilo število preletenih kilometrov prihodnje leto na 687.000, v letu 1940 pa na 850.000.

Trgovinska poganjanja z Italijo. Takoj po zaključku trgovinskih pogajanj z Nemčijo odputuje naša delegacija v Rim, kjer bo vodila pogajanja za novo trgovinsko pogodbo z Italijo. Za Nemčijo je Italija naša najvažnejše tržišče.

Zima se oglašuje. Tudi v Hrvaškem Primorju in Medimurju se je jela oglašati zima. Ozračje se je močno ohladilo. V ponedeljek popoldne je na Ivančici pri Varždinu več ur naletal sneg.

Smrt hrvaškega književnika in politika. Včeraj je umrl v Zemunu odvotnik, književnik in politik dr. Zivan Bertić. Pokopini je bil ugledni javni delavec, pa tudi v književnosti je pokazal velike sposobnosti. Sodeloval je pri mnogih listih in revijah.

Kino Sloga, tel. 27-30, Boris Karlov človek tisočerih senzacij v novi vlogi neoporečnega izumitelja v filmu
NOČNA POSAST
Premiera danes ob 16., 19. in 21. uri

Boljšje in cenejše je »Zvonček« milo, katero dobite le v milarni Zg. Siska 92 in v zalogi na Vodnikovem trgu, pod lemenatom.

Dobrovoljci s severnih bojišča izenačeni z dobrovoljci s solunske fronte. V Beogradu je odputovala t. dni deputacija dobrovoljcev s severnih bojišč, da bi posredovala na merodajnih mestih, da se končno uredi tudi vprašanje teh dobrovoljcev. Zglašila se je pri namestniku predsednika vlade, ministru brez portfelja dr. Novakoviću, ki je izjavil, da mu je ministri predsednik naročil, naj v sporazumu z vojnim ministrom ugotovi želje dobrovoljcev s severnih bojišč tako, da bodo izenačeni v svojih pravicah z dobrovoljci s solunske fronte. Namesto zemlje bodo pa dobili državne obveznice in vozne olajšave na državnih železnicah.

Jadranski dan. Od 31. oktobra leta 1918. ko je prvič po dolgih stoletjih zaplapolala na naših vojnih ladjah jugoslovanska narodna zastava, praznuje naša narodna organizacija Jadranska straža vsako leto na dan 31. oktobra praznik morja. Ta dan proslavlja tudi naša vojna mornarica svojo slavo. Letos ob 20 letnici osvobodjenja našega Jadranskega morja bo proslavila ljubljanska Jadranska straža s sodelovanjem vseh treh krajevnih odborov mesto-železnica in univerza jadranski dan 31. oktobra ob pol 19. uri v dvorani Trgovskega doma posebno svečano. O sporodu te lepe narodne prireditve, na katero opozarjamo vse narodno javnost, bomo še poročali.

I. (43.) Delavski prosvetni večer »Vzajemnost« in »Zarja« bo drevi ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Spored je lep, pester in bogat: godba, petje, recitacije, prizor. Profesor Pavai bo predaval o Zedinjenih državah Amerike. Vstopnina majhna. Sedeži po 4, 3, 2 din, stojšča 1 dinar.

Nova ureditev trgovinskih odnosov z Nemčijo. V Beogradu bodo v kratkem zaključena trgovinska pogajanja z Nemčijo, ki trajajo že tretji teden. Navzlic raznim težočam je bilo doseženih že več uspehov. Pogajanja so se nekoliko zavlekla zato, ker se je ozemlje Nemčije znatno povečalo in ker se je nemška trgovinska politika v zvezi s tem preorijentirala. Ker je naša zunanja trgovina z Nemčijo stalno pasivna (od leta 1931 do sredine tekočega leta so znašala pasiva 863 milijonov din) nasprotno pa nemški delež v naši zunanji trgovini v odstotkih stalno narašča, tako da znaša že nad 40 odstotkov, so povečani mnogi kontingenti za naše prideleke. To je bilo potrebno tudi zato, ker vse kaže, da bo Nemčija v bodoče absorbirala polovico naše zunanje trgovine. Z novo pogodbo bo najbrž omogočena preorijentacija naše proizvodnje v skladu s potrebami nemškega tržišča.

Nemčija polaga veliko važnost na ugodno trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo.

Nesreča italijanskega parnika pri Splitu. Bilu Splita se je pripetila predvčerajšnjim velika nesreča. Italijanski parnik »Prodece«, ki je vozil iz Trsta, je zadel na ostro čer in si pri tem razbil kljun. Poškodba je bila tako velika, da je v ladjo takoj začela prodirati voda. Pretila je nevarnost, da se ladja potopi z dragim tovorom. Parnik je vozil železo in drugo dražje blago. Spretnosti kapitana je pa pripisati, da se mu je posrečilo s spretnim manevriranjem usmeriti ladjo na sipino. Poškodovana ladja ima 1.200 ton nosilnosti. Škoda, ki se ni precejnjena, je zelo velika.

Petletni deček se je obesil. V vasi Utolici pri Kostajnici je 5letni Ranko Suzić na čuden način zgubil življenje. Deček je ostal sam doma, kjer se je igral. Mati mu je zabijala, naj se nikar ne dotika ognja in noža. Ko mu je postalo dolgčas je odšel k sosedu, da bi se igral z njegovim sinčkom. Hotel je preplezati plot in skočiti na sosedovo dvorišče, pa se je ujel za srajco in obvisel na plotu. Močna platnena srajca se ni raztrgala in to je postalo dečku usodno. Ovrtnik se mu je zarezal v vrat in tako se je zažulil.

Skozi okno je skočila. Včeraj zgodaj jutraj je skočila v Zagrebu skozi okno 32letna ženska Marija Biškopović iz Splita. V Zagreb je prišla pred tremi dnevi, da bi se zdravila na kliniki. Mučila jo je težka živčna bolezen. Po nemirni noči je pa obupala nad življenjem in se pogoltnila skozi okno tretjega nadstropja. Pogoltnila se je tako, da je čez tri ure umrla.

Dva samonora. V Zagrebu si je prerezala žile na rokah 75letna Pavla Tervaj. Bila je dolgo bolna, pa ni mogla v bolnico, ker nimajo prostora. Da bi kljub temu prišla v bolnico si je prerezala žile na rokah. Ni pa mislila, da bi mogla zaradi tega umreti. Ker je bila pa itak slaba in je izgubila mnogo krvi, je umrla. Prosto-vojnjo je šel v smrt v Zagrebu trgovski potnik Franjo Kratochvil. Zabolje se je z nožem in v bolnici je izdihnil. V smrt je šel zaradi težke bolezni.

Legar v okolici Osijeka. V okolici Osijeka se je pojavil trebušni legar. Sreško načelstvo je ukrenilo vse potrebno, da se nevarna bolezen zajezí. Cepili so že okrog 1000 ljudi.

Strašno krvoprelitje. V vasi Retkovci pri Vinkovcih je prišlo v nedeljo do strašnega krvoprelitja. V krčmi je sedela družba fantov in mož. Ko so se malo napili, so jeli kvartati najprej za vino, potem pa za denar. Kmalu so se sprli in stekli. V splošni zmedbi je potegnil Bariša Tomašek velik kuhinjski nož in začel malati z njim okrog sebe. Najprej je razparal trebuha Lovru Krznariću, ki mu ga prepejali v holnico, kjer je pa kmalu izdihnil. Drugi je prišel na vrsto brivski pomočnik Mate Ivanković, ki mu je Tomašek zasadil nož v bok. Tudi njega so morali prepeljati v bolnico, kjer je bil operiran. Nož mu je bil obital v kosti in to je bilo še dobro, ker bi bil podivjani fant zakal najbrž še koga.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretžno oblačno in spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 17, v Dubrovniku in na Visu 16, na Rabu 14, v Mariboru 10,2, v Sarajevu 10, v Ljubljani 9,2, v Beogradu 9, v Zagrebu 8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,7, temperatura je znašala 2,8.

Nevarni pohajci v vionidli. Nedavno so se pojavili v Rakitni za Krinom trije mladi hrvaški govorci moški, ki so se zglašili pri naših ter povpraševali kdo v Rakitni je bogat. Domačini so jih imeli za krošnjarje, ki se čisto oglašajo tudi v najbolj samotnih naseljih in ponujajo v nakup manufakturno blago, nogavice in slično. Trojica je popoldne izginila iz vasi, pred mrakom že pa je nastala na vasi silno razburjenje, ko se je zvedelo, da je bil v župnišče, ki stoji tik cerkve, izvršen vlom. Iz župniške pisarne je zmanjkalo nekaj nad 12.000 din, ki so postali plen sumljivih klatcev. Orožniki iz Podpeči, ki vodijo preiskavo, so dognali, da so bili vionidli stari od 25 do 30 let. Eden izmed njih je nosil vase pumparice, na glavi pa je imel vose cepico, na kateri so bili ob stani 3 gumbi, drugi je imel svetlomodre hlače in je bil razgovor, dočim popisa tretjega niso mogli dobiti.

Iz Ljubljane

Zborovanje učiteljev JUJ. V soboto 29. t. m. bo imelo sresko društvo ljubljanske okoličnice vzhodni del svoje prvo zborovanje v magistratni dvorani v Ljubljani. Poleg običajnih dnevnih točk je na sporedu zdravstveno predavanje dr. Franta Misa in poročila o skupščinah. Ta dan bo tudi zborovalo sresko društvo ljubljanske okoličnice zahodni del. Zborovanje bo ob devetih v magistratni dvorani v Ljubljani in naslednjim dnevnim redom. 1. Poročilo o banovinski skupščini (Poročata učitelja gg. Tavčar in Vrhovc). 2. Poročilo o glavni skupščini. (Poročata gg. Zupančič Nataša). 3. Tajniško poročilo. 4. Blagajniško poročilo z obračunom za poslovno leto 1938-39. 5. Slučajnosti.

Pokojsnine za november bo pošta Ljubljana 1 dostavljala in izplačevala dne 2. novembra t. l., to pa samo iz razloga, ker je 1. novembra praznik Vseh svetnikov ter ljudi ta dan zaradi obiskovanja grobov na pokopališčih ne bo doma. —lj Prometna ureditev. Ob stiku Tyršev in Masarykove ceste se dni urejajo srednji cestni pas, ki je določen za tramvaj, tako da bodo odpravili nekaj nevarnih križiščnih točk. Srednji cestni pas so nekoliko podaljšali, da sega dalje proti Tyrševi cesti z robnikom, s čimer je preprečeno prehitro zavijanje na Masarykovo cesto.

lj Gejzr na Bleiweisovi cesti. Včeraj popoldne so se ljudje ustavljali ob posebnem vodometu na Bleiweisovi cesti na sproti muzeja. Iz hidranta je bruhala voda v debelem curku meter visoko in tekla v potoku po cesti. Ko so popoldne točili iz hidranta vodo v škroplilni avtomobil, se je hidrant pokvaril in vode niso mogli več zapreti. Hoteli so hitro popraviti hidrant, kar se jim pa ni takoj posrečilo. Preden so delavci prišli z orodjem, je minila skoraj cela ura in ves ta čas je bil na cesti vodomet. Vodo bi sicer lahko zaprli, a le tako, da bi ne tekla nikjer vzdolž vse ceste. Stanovaleci ob cesti bi bili torej brez vode. Zato so raje pustili, da je odteklo precej vode v iztoku. Zaradi tega pa vodovod ni trpel škode.

lj Poroka. V stolnici sta se poročila mestni namestnik in znani pianec ter prijatelj prirode g. Rudolf Sturm in ga. Angela Prišvar. Za priči sta bila ženinov brat g. Rado Sturm ter ženinov evak, lastnik slaščičarne, g. Adolf Pelicon. Novoporočencema naše iskrene čestitke!

lj Krajevna organizacija Legije kosovskih borcev v Ljubljani, prireditelj v nedeljo 30. t. m. ob pol 10. odprave v salonu restavracije »pri Levu« na Gospodarski cesti kot uvod k proslavi 20 letnice Jugoslavije, za svoje članstvo slavnostno zborovanje. Udeležba za vse člane strogo obvezna.

lj SRAJCE — KRAVATE — KARNIKON — NEBOTONIK.

lj V okviru rednih predavanj ljubljanske Sadržane in vrtnarske podružnice bo v sredo 26. t. m. kmetijski svetnik g. inž. Sergej Gorjup poljudno obravnaval temo: Krojeve snovi v priradi s posebnim ozrom na smotno prehrano sadnih drev in povrtnine. Začetek ob 19. v kemični dvorani na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Dohod preko dvoršta. Vstop prost.

lj Poleg Lajovčevega Psalma je Škerjančeva kantata Uedinjenje za soli, zbor in orkester največje in najpomembnejše delo novejšje slovenske glasbene literature. Škerjanec je napisal kantato na podlagi dveh Gradnikovih sonetov: Smo bratje. Delo je prav primerno, da se izvaja povodom proslave 20letnice našega osvobodjenja in zedinjenja. Izvedba bo v ponedeljek 7. nov. ob 20. v veliki unijski dvorani. Pripravlja jo g. Polič s solisti: Heybalovo, Kogejovo, Banovcem in Betetom. s pevskim zborom Glasbene Matice ljubljanske in velikim simfoničnim orkestrom. Na slavnostni koncert opozarjamo že danes, vstopnice bodo od petka dalje naprodaj v knjižarni Glasbene Matice.

lj Snugša teledvabha SPD bo danes v telovadnici II. drž. realne gimnazije na Poljanski cesti in sicer v času od 19. ure do 20.30 ure. Prijava se sprejemajo tudi v telovadnici pred pričetkom telovadne ure.

lj Izgubljena aktovka z 30.000 din. Pred Kneževim skladiščem na Gospodarski cesti je bila omi dan izgubljena rdeča usnjata aktovka z belo podlogo, v kateri je bila kuverta z vsebino 20.900 din, poleg pa so bila še razna pisma z naslovom: dr. Gubler Gerhar. Bled. Kakor je ugotovljeno, je našel torbo neki kolekar, ki se je odpeljal proti glavni pošti. Najditelj, ki torbo ni oddal, je bil okrog 50 let star in dobro oblečen. Nepoštenjakoviča zasledujejo.

lj Zapljena aktovka s tatinskimi blagom. Včeraj je ustavlil s račnik na ulici nekega Josipa K., doma iz okolice Novega mesta Jože se je hotel sračniku izogniti, kar je napotilo tega, da je hitro stopil za njim in ga pobaral, kaj nosi v aktovki. Tedaj pa je prišel Jože v se večjo zadrego. V aktovki je bilo par deških čevljev, dve brisači in par rjuh, kar vse je Jože, ki je že znan nepoštenjakovič, nekje ukradel. Ta vino sicer taji, a ne more povedati, kje je blago dobil. Podjetnega fanta so vtaknili v zapor.

lj Nekaj poskušanih vlomov. Pred zamenljivo mesta je priredila policija obsežnejšo racijo in spravila v zapor več sumljivih tipov, o katerih je znano, da izrabijo vsako priložnost. Tako je policija preprečila namere vionilcev in tatov, ki bi sicer izrabili vsako priliko. Zunan je ostalo le par bolj znanih podje njih dolgozaprtežev, ki so se prepleli v mesto šele zvečer. Eden izmed njih je poiskal srečo v Pražakovi ulici, kjer je že odprl dvojne vrat, pa je bil prepočen. Dalje je nekdo poizkusil vioniti v neko stanovanje na Dolenjski cesti, kjer so ga pa domači še pravočasno zalotili in ga zgrabili. Vionilec pa se jim je po ljubi borbi iztrgal in izginil v noč. V siški pa je tat vionil v hlev posebnice Franje R. in pričel daviti kokoši. Vanj se je pri odhodu zakalil pes čuvaj, česar se je tat tako ustrašil, da je na mestu spustil tri zadavljene kokoši in pobegnil.

lj Tatvine v mestu. Iz delavnice galvanizerja Franca Pliherška v Jernejevi ulici 47 je bilo omi dan ukradenih 250 din, samokres znamke »Fromer« kal. 7,65 mm in bajonet. Škoda znaša 700 din. V sta-

HARRY BAUR Kapetan Molnar

v vellefilmu istega naslova!
KINO MATICA 21-24 ob 16., 19. in 21. uri. Najnovejši zvočni tednik!

novanje Ivana Cerarja na Sv. Petra cesti št. 58 se je splazil neki brezposelnež, ki se je polastil 1000 din. Francetu Novaku v Gledališki ulici 14 je odnesel tat temnosivo suknjo, vredno 650 din. Včeraj popoldne pa je nekdo poskušal vioniti v stanovanje Drage šajn, Alojzije Melkinda in Ivanke Lenaršič v Copovi ulici 19, kjer je povsod pokvaril samo ključavnice.

lj Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi bruenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu. Izpranem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

lj NI »Kradel. Včeraj smo poročali o aretaciji plesarskega pomočnika Vinka M. iz želmelji zaradi tatvin. Pripominjamo, da Vinko M. ni identičen z pleskarjem Vinkom Mikoličem, ki je tudi doma iz želmelji in ki izvršuje pleskarsko obrt v Ljubljani.

Pojasnjene tatvine koles

Maribor, 26. oktobra

Aretacija Adolfa Pintarja in Bruna Gajška je omogočila pojasniti neštete tatvine koles, zagrešene v zadnjem času v Mariboru in bližnji okolici. Okolnost, da so našli pri hišni preiskavi pri Devici Mariji v Brezju celo zalogo sestavnih delov koles, je dala povod domnevi, da nista Pintar in Gajšek kradla samo perila po delavski in železniški koloniji, ampak da sta se takoj namerila tudi za tuja kolesa. Policija je nam preusmerila preiskavo, da bi dognala, če nista morda oba aretiranca, ki priznata le to, kar jima sproti dokažejo, v zvezi s tatvinami koles v zadnjih mesecih. Po dolgem zaslišanju se je končno posrečilo spraviti iz aretirancev priznanje, da sta soudeležena pri petih tatvinah koles. Policija si prizadeva ugotoviti, če ni morda to število precej večje. Sporedno pa so izvedli naši vrli studenski orožniki pod vodstvom komandirja g. Tkaliča obsežno akcijo, ki je pripomogla k znatni dopolnitvi materiala, zbranega po mariborski policiji. V Novi vasi so namreč aretirali nekega moža, ki je priznal, da je izvršil 9 tatvin koles in da je postopal skupno z nekaterimi drugimi padšaji, za katerimi se poizvedujejo.

Dosedanji rezultati preiskave in zaslišanju kažejo v grobih obrisih, da gre za sistematično organizirano tatvinsko družbo, ki je kradla kolesa, razstavljala posamezne sestavne dele ter jih po svoje na novo sestavljala. Za aretiranca Bruna Gajška in Pintarja sta le dva eksponenta te družbe prav tako tretji aretiranec, Studenski orožniki so se napotili tudi v Radvanje in tudi tam aretirali več osumljencev, katerih izpovedbe bodo nedvomno pripomogle k popolni razjasnitvi nešteti tatvin koles v Mariboru in okolici.

Rokomavh Zavrl v zaporih

Kako je zašel na pot, ki ga je pripeljala do težkih zločinov

Ljubljana, 26. oktobra
Iz litjskih zaporov so prepeljali razbojnika Poldeta Zavrla, ki je bil pravcati strah Dolenjske, predvčerajšnjim v zapore novomeškega sodišča. V Litiji je Zavrl priznal orožniško in del svojih grehov, sedaj pa se je že omehal in postal zgovornejši. Ko je Zavrl lani ušel iz mariborske kaznilnice, kjer bi moral osedeti večletno kazen, je ponoči prišel do Konjice, kjer se je zatekel k nekemu znanecu, ki mu je preiskrbel civilno obleko. Potem se je pretolkel na Dolenjsko, kjer se je počel najboljše in najprej prosjačji pri bajtah. Kmalu pa se je naveličal preskromnega življenja in pričel zopet kradli. Vlamjal je v samotne hiše in prenočeval v zidanicah, kjer je tudi vedno našel kaj za pod zob in za željno grlo; odnašal pa je iz zidanice tudi obleko, orožje in sploh vse, kar je dosegel.

Krasti je začel Zavrl že kot mlad dečko. Prišel je z majhnimi tatvinami in je bil prvič obsojen na 8 dni zapore. Ker se pa tudi kasneje ni pobiljal, je moral ponovno v zapor za štiri mesece. Po prestani kazni je postalja čedalje drznejši. Kmalu je spoznal vrednega tovariša s katerim sta vionila v neko župnišče, kjer sta pobila kuharico in odnesla nato 20.000 din. Denar je Zavrl hitro zapravil, potem pa je imel zopet smoto. Prijeli so ga, mu dokazali krivdo ter ga obsojili na 7 let robije. Odsejal je tri leta, dve leti so mu odpustili, vendar si je Polde želel svobode čimprej, zato je pobegnil. Sedaj se ni Poldetu smililo nihče in je pred dnevi okradel tudi svojega bivšega delodajalca peka šketa, pri katerem je bil nekoč uslužben kot raznašalec kruha. Zavrl je priznal preiskovalnemu sodniku tudi da je v Drnovcu okra-

razjasnitvi nešteti tatvin koles v Mariboru in okolici.

Pri zaslišanju so ugotovili, da je vionil-ska trojica, in sicer 21-letni Gajšek, pekovski pomočnik Adolf Pinter, in delavec Srečko Grm že kradla preteklo jesen. Med raznimi tatvinami so priznali tudi om v noči na 6. februarja, ko so nekemu izvoščku odnesli razno orožje in vrednosti 6000 din. V noči od 23. na 27. in 28. marca so vionili v delavnico železničarja Petra Vitrta v Murkovi ulici, kjer so odnesli razno kleparsko orožje, železnični primoh in dve preprogi. 18. aprila so izvršili tri vione v razne delavnice v železniški koloniji, 28. avgusta pa dva viona v Delavski ulici 8 in 10. Vse ukradene predmete je policija vrnila lastnikom. Policija je ugotovila, da sta Gajšek in Pinter kradla tudi kolesa in sta v teku enega leta predelala 11 ukradenih koles. Proterena tatvinska in vionilska detelja bo izročena sodišču.

13.000 din je ukradla

Orožniki so napravili hišno preiskavo pri 14-letni Julki L., ki jo je teta osumila, da ji je ukradla 13.000 din. Res so našli pri Julki 2200 din skritih v raznih skatlah. Devkica je priznala, da je dala 8000 din prijateljici Stanislavi B., kjer so orožniki tudi napravili preiskavo in našli 2000 din. Za ostali denar si je Julka kupila kolo in razne igrače. Stanka B. je izpovedala, da ji je Julka trikrat prinesla denar, ki ga je dala potem materi, a ta si je kupila razno obleko in druge stvari. Orožniki so najdeni in zaplenjeni denar v znesku 4200 din vrnili Amaliji Ledinecovi.

Občni zbor Glasbene Matice. Snoti ob 20. je bil v društveni pisarni občni zbor mariborske Glasbene Matice, ki ga je stvoril in vodil dr. Ravnik. Med drugim je poročal, da je novi lastnik sedanjih prostorov odpovedal lokale in se mora Matica za prihodnjo pomlad izseliti. Odbor se je obrnil na mestno občino, da bi mu odstopila stari muzej, dobil pa je odgovor, da je muzej že rezerviran za policijsko vojašnico. Zato bo Matica težko došla primerne prostore. Nato so poročali ostali funkcionarji tajnik Bertonec, blagajnik Merčun in drugi. Glasbena Matica šteje 588 članov, dohodkov pa je imelo društvo 188.373, a izdatkov 194.878. Vrednost Matičnega inventarja znaša 115.000 din. Na šoli je vpisanih 152 gojencev. Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen zopet dr. Ravnik, v odbor pa dr. Crnek, Rozmanova, Bertonec, Severjava, ing. Rant, Striša, Mežičeva, Merčun, dr. Snuderl, Martinec, Arnuš in namestnik Jarc, Gračnar in Simončič ter za preglednika Leskovšek in Novak.

Večer tezenskih strelcev
Tezno, 25. oktobra
V soboto 22. t. m. so se zbrali v posebni sobi Zoharjeve gostilne na Tržaški cesti tezenski strelci, da proslavijo v skromnem obsegu petletnico družine in počastjo na prijateljski način vsakoletnega družinskega prava in godovnjaka g. Ivana Sinčica. Razen domačih strelcev so se odzvali povabilu predsednik mariborske Strelske družine direktor g. Stergar Joško, trgovec Moravec za strelsko orožje in odlični član zene bratovščine g. Robert Vukmanič s soprogo, večletno državno pravkino. Vsem odličnim gostom in domačinom je izrekel prisrčno dobrodošlico predsednik družine g. Luknar in zlasti poudarjal posebne zasluge slavljence g. Ivana Sinčica, ki si je letos priboril pokal ustanovnega člana g. direktorja Babica in je vedno častno zastopal družino tudi pri okrožnih in sosednih družinskih tekmah. Dobro razpoloženje so povzročili pevci »Radosti«, da bo ostal večer v lepem spominu vsem, ki ne gledajo v strelskem pokretu samo sporta, temveč važno organizacijo za vzgojo nacionalne in državljanske zavesti.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POUK

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

Strojepisni pouk

(Desetprstni sistem.)
Večerni tečaj, oddelki od 14.7. do 8. in od 14.8. do 9. zvečer za začetnike in izvečance — pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zv. Edinstvena strojepisnica, največja v Sloveniji s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Novost v strojepisnici bo tudi računski stroj. Pričetek pouka 3. novembra. Šolnina zelo nizka. — Kristofor učni zavod, Domobranska cesta 15. Tel. št. direktorja 48-43. 2504

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

POZOR!
Kupujem in prodajam rabljene čevlje. Rabim večjo množico moških čevljev. — KLAVER, Vošnjakova ul. 4. 2244

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

JABOLKA
od 30 kg naprej razpošilja: Posestvo Grič, p. Maribor. 38/M

STAJERSKA JABOLKA
veliko zalogo proda po ugodni ceni trgovina Martinec, Tyrševa c. 17. 2436

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 5 Din

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12.

MREZE ZA POSTELJE
najceneje ANDLOVIC, zaloga pohištva, Komenskega ul. 34. 2437

Nepremočljive Hubertuse
trenčkote in vse vrste dežnih plaščev, oblek, perila t. t. d. najboljši nakup pri
PRESKER,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

KLISJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

Makulturni papir

proda
uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

Tramvajska proga na Posavje

Skoraj vsa predmestja imajo že tramvaj, le Bežigrad s Posavjem ga še nimata

Ljubljana, 26. oktobra. K Sv. Križu vozi tramvaj po dolgem upanju in tudi obupavanju, dolenski mestni okraj bo pa dobil obnovljeno tramvajsko progo, ki jo bodo baje celo podaljšali skoraj do Rudnika. Tako imajo zdaj skoraj že vsa predmestja tramvaj — St. Vid, Vič, Moste in dolenska stran — le Bežigrad s Posavjem sta še ostala brez tako potrebne prometne zveze z mestom. Torej prav ti isti mestni del, odkoder se prebiva proti središču po Tyrševi cesti in nazaj najživahnejši promet. Gospod župan je dejal v svojem govoru, ob slovesni izročitvi svetokriške proge prometu, da prihaja zdaj na vrsto tramvajska proga na Posavje.

Toda tudi najboljša volja samega župana in občinskega sveta ne morejo nuditi Bežigradu ugodnosti, ki jih uživajo drugi okraj. Ta proga bi bila sicer najrentabilnejša, ker bi pritegovala veliko, gosto, naseljeno okolico s posavskimi vasi, ki se vraščajo v mesto. Velikega pomena bi bila tudi za mešane same, ker bi se je posluževali poleti v kopalni sezoni, da ne govorimo o uradništvu, delavstvu in šolski mladini, ki stanujejo na periferiji mesta na severu. Kljub vsemu temu Posavje na bo dobilo tramvaj, najsi nam magistrat nudi še tako zvrhano mero upanja — dokler se ne bodo zgnili činitelji, ki odločajo v cestni upravi. Tyrševa cesta namreč ne spada pod mestno upravo, temveč pod državno. Če bi mestna občina položila tramvajsko progo na Posavje, bi morala tudi tlakovati cesto, sicer bi ji državna cestna uprava ne dovolila gradnje proge. Samo po sebi se razume, da bi bila to vprav nesmiselna žrtev za mestno občino, če bi jo sploh mogla prenesti, razen tega, ker bo državna cestna uprava morala prej ali slej sama tlakovati cesto. Odlaganje ne more trajati večno, zlasti še, ker promet trpi od dne do dne bolj in se tudi stroški vzdrževanja kupijo v neverjetno višino.

Zanimivo bi bilo zračunati, koliko stroškov zahteva vzdrževanje Tyrševe ceste na mestnem teritoriju, vzdrževanje, ki je

skoraj brez pomena, saj je cesta vendar neprestano kotanjasta, blatna ali prašna. Na eni strani se vrste kipi gramoza, na drugi kupi blata. Delavci dan za dnem opravljajo Sisifovo delo: avtomobili sproti razmečejo iz kotanj nasip. O tem ni treba niti govoriti, koliko trpe zaradi slabe ceste prebivalci vsega Bežigrada in naselij ob cesti. Promet narasča in razmere postajajo nevedrnejše. Če razmišljamo, ali je severnemu delu mesta bolj potreben tramvaj ali tlakovana Tyrševa cesta, ki je edina pomembnejša prometna žila in ki koncentrirala vse vrste prometa, sprevaidimo, da bi bila tlakovana cesta še potrebnejša; če bi bila cesta tlakovana, bi lahko vozili po nji vsaj avtobusi in Bežigrad bi dobili prometno zvezo z mestom. Zdaj sicer tudi vozijo avtobusi, vendar ne dovolijo pogosto in vožnja je tudi na kratko razdaljo prava muka. Razen tega tudi voznina ne more biti poceni, ker vozila zelo trpe na slabi cesti.

Toda, če bi dobili tlakovano cesto, bi dobili hkrati tudi tramvaj, kajti Maloželezniška družba bi bila prav prišljena polagati tračnice ob tlakovanju, ker bi pozneje bilo prekopavanje onemogočeno.

Ovira tramvajskega prometa za Bežigradom bi bila seveda železnica z večno spuščeni zapornicami na Tyrševi cesti. To je pa vprašanje, ki spada v ureditev ljubljanskega železniškega in splošnega prometa, vprašanje, ki tudi križi od dne do dne bolj po rešitvi. Tramvaj bi kljub temu lahko vozil; uvesti bi morali pač prestopanje, vsaj začasno dokler zapornice ne bodo odpravljene in železniška proga poglobljena ali križišče kakorkoli drugače primerno urejeno.

Tlakovanje Tyrševe ceste je nujno zaradi cestnega prometa samega na sebi in ne morda zaradi tramvaja, tega pač ni treba dokazovati. Ta cesta je tranzitna in takšna, kakršna je zdaj, tranzitna ne bo mogla ostati. Tudi preštni razlogi bi morali odločiti pri tem; cesta je na obeh tujcev, ki se vozijo skozi Ljubljano.

ali manj razočarani, a s polnimi mošnjami denarja. Kot umetniki se v Ameriki niso počutili najbolje. Nedavno je Daniel Le Darrioux ganljivo opisala v nekem pariškem časopisu, kako je tedne in tedne čakala zaman na vlogu in ko jo je končno dobila, je zbežala iz ateljeja, ko so hoteli adaptirati njen obraz za okus ameriške publike. Za Darrioux, Simone Simon, Boyerjem in mnogimi drugimi sta šla pred dnevi v Hollywood po dolarje najslavnejša angleška filmska igralka Vivian Leigh in slavni igralec Laurence Olivier.

REŽISER ALLEGRET SE JE OZENIL

Filmski režiser Marc Allegret se je pred dnevi v Parizu oženil z igralko Nadine Vogel, ki je lepotica in znana gledališka igralka. Allegret je režiral film »Žensko jezero«, katerega smo videli lani tudi v Ljubljani. V tem odličnem filmu je kreirala Simone Simon nepozaben lik dekleta, ki se prvič zalubi. Po poroki sta Allegret in Vogel odpotovala v London, kjer bo francoski režiser režiral nov film »Tat iz Bagdada«.

REFORMA FRANCOSEKE FILMA

Francoški režiser Jean Benoit-Levy, ki velja za najboljšega francoskega filmskega režiserja, je izrekel nekaj zanimivih misli glede reforme francoskega filma. V Parizu so uspravili poseben odbor, ki bo po nasvetu igralcev in režiserjev začel akcijo za zboljšanje francoskega filma. Dva

velika in vredna filma, ki ju je režiral Jean Benoit, smo videli tudi v Ljubljani, to sta bila Otroci predmestja (La Maternelle) in Umirajoči labud.

Vprašanje reforme francoskega filma je zelo pereče, je izjavil režiser, vsi filmski igralci in igralkice se zavzemajo za reforme, s pomočjo katerih bi se dvignila kakovost francoskega filma, vsi so za solidno delo in za solidno politiko kinematografske industrije v Franciji. Za svojo osebo kot režiser se bom zavzemal, da francoska filmska industrija proizvaja samo kvalitetne filme z vsebino, ki je resnična, se pravi taka, ki ima kot umetniška tesen stik s stvarnim življenjem. Film mora le pod tem pogojem vzbuditi plemenito htenje in propagirati zdrave ideje. Sploh vse vrste filmi, komedije, tragedije, detektivski in vohunski filmi in tako dalje, morajo biti predvsem živi, kar so, če zajamejo stvarno življenje. Vse premo upoštevamo, da je film tudi sredstvo, ki lahko usodno vpliva na htenje in čustvo gledalcev. Zaradi tega mora kič in šum izginiti s filmskega platna.

SIMONE SIMONOVA PRED SODIŠČEM

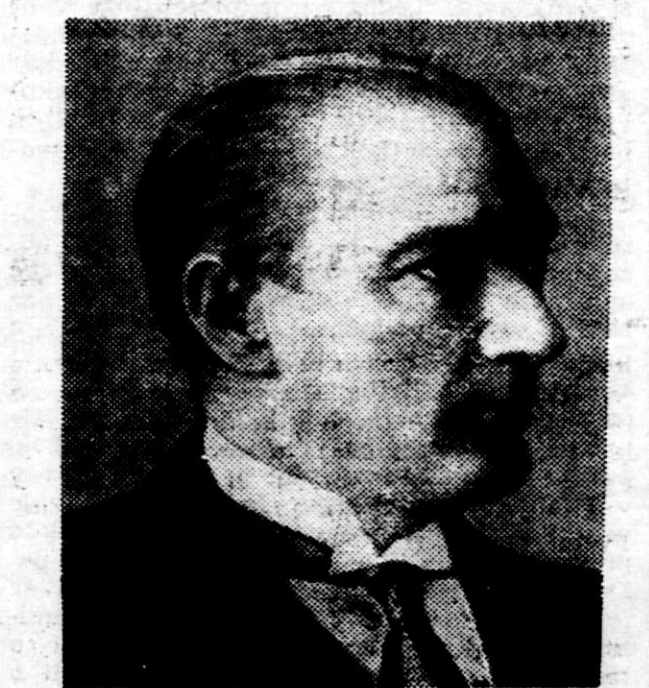
Dražestne francoske filmske igralkice Simone Simonove, ki jo poznamo po glavnih vlogah iz filmov »Jezero žen« in »Črne oči«, ni spravil pred sodišče prestopok ali celo zločin, temveč naravnost holedstna domisljivost mlade, prezgodaj razvijene filmske zvezde. Ko je namreč v marcu 1935 filmska družba »Export Films« angažirala Harry Baura in Simone Simonovo za film »Črne oči«, je imela slednja s pogodbo zajamčen honorar 60.000 frankov, obenem je bilo pa v pogodbi določeno, da bo njeno ime v filmu natiskano z enako debelimi in velikimi črkami, kakor ime slavnega Harry Baura. Ko je pa prišel film »Črne oči« na platno, je Simone Simonova ugostila, da je bilo samo ime Harry Baura natiskano z velikimi, debelimi črkami, njeno pa z majhnimi in drobničnimi.

Globoko užaljena Simone je tožila filmsko družbo in zahtevala odškodnino. Sodišče je res priznalo, da družba ni izpolnila pogodbe in da je oškodovala malo Simone, ker ni natiskala njenega imena z debelimi in velikimi črkami. Simone je dobila 4000 frankov odškodnine. S tem pa ni bila zadovoljna. Vložila je novo tožbo, v kateri zahteva 60.000 frankov odškodnine. Sodišče bo moralo torej obravnavati to zadevo še enkrat.

Kemal Atatürk in latinica

H. C. Armstrong pripoveduje v svoji knjigi »Sivi volke« o turskem prezidentu Kemalu Atatürku, kako je zamenjal arabsko abecedo z latinico. Arabska abeceda je tako oteževala čitanje, da niti 10% prebivalstva Turčije ni znalo čitati. Kemal Atatürk je povabil nekoga dne imenitno carigradsko gospodo v svojo palačo. V plesni dvorani so bili postavljeni stoli, na enem koncu pa tribuna. Med povabljenimi gosti so bili poslanci, visoki državni uradniki, cerkveni dostojanstveniki, pisatelji, učitelji, dame iz visoke družbe in premožni trgovci. Na tribuni je sedel Ismet z vsemi ministri, predsednik parlamenta Kijazim, ki je predsedoval temu zboru, kraj njega pa Mustafa Kemal. Na drugi strani tribune je stala šolska tabla in škatlica s kredno.

Vsi so pozorno sledili Kemalovemu predavanju ter se glasno smejali njegovim dvopitov. Ves Carigrad se je začel takoj z vneto učiti nove abecede. Mustafa Kemal je krenil s svojo šolsko tablo in kredo na krožno potovanje po Turčiji. Potoval je iz mesta v mesto, med potjo se je ustavljal v vaseh, zbiral je okrog sebe meščane in kmete ter jih učil pisati v latinici, večkrat kar na prostem. Nepismene je silil, da so napisali svoja imena in vsa Turčija se je kmalu navdušila za to novotarijo kakor Carigrad.

Mustafa Kemal je vstal. Bil je v svoji najlepši obleki in tudi najboljše volje. Kratko je pojasnil gospodi, čemu jo je povabil. Opisal je težave in nevednosti arabske abecede in prednosti latinice. Potem je napisal na tablo novo abecedo in pojasnil zbrani gospodi njeno rabo. Poklical je dva gospoda, pojasnil znova, kako je treba novo abecedo rabiti, potem ju je pa prosil,

naj napišeta na tablo svoji imeni. Izkazalo se je, da je Mustafa Kemal izborni učitelj, da zna vse točno in jasno razložiti. Bil je vroč dan, toda vse popoldne, ko bi bil vsak najraje počival, si ni upal nihče dremati. Vsi so se bali stroge kazni.

Vsi so pozorno sledili Kemalovemu predavanju ter se glasno smejali njegovim dvopitov. Ves Carigrad se je začel takoj z vneto učiti nove abecede. Mustafa Kemal je krenil s svojo šolsko tablo in kredo na krožno potovanje po Turčiji. Potoval je iz mesta v mesto, med potjo se je ustavljal v vaseh, zbiral je okrog sebe meščane in kmete ter jih učil pisati v latinici, večkrat kar na prostem. Nepismene je silil, da so napisali svoja imena in vsa Turčija se je kmalu navdušila za to novotarijo kakor Carigrad.

Letalo v roju moskitov

Čudna letalska nesreča je doletela blizu mesta Bari v Italiji pilota vojaškega letala Pilot se je vračal s poskusa poleta in v veliki višini je začel v oblak moskitov, ki se jih je v letošnji ugodni jeseni izleglo v albanskih močvirjih toliko, da so nastali iz njih ogromni oblaki. Seveda pilotu niti na misel ni prišlo, da bi mogel biti moskiti nevarni letalu. Nesreča je hotela, da je bilo letalo odprto.

Komaj je začelo v oblak moskitov, je pilotu vzeo vid. Razen tega so pa prišli moskiti v motor, ki se je jel ustavljati. Pilot je šele tedaj spoznal pretčo nevarnost, iz katere ni bilo drugega izhoda, kakor skok s padalom. Tako je pilot tudi storil, a letalo je treščilo na tla in se razbilo. To je menda prvi primer v zgodovini letalstva, da so moskiti povzročili letalsko nesrečo.

Če hočeš dobro spati

Ne pozabi odpreti okna svoje sobe.
Ne pozabi zapreti centralne kurjave.
Ne pozabi odstraniti iz sobe lepih rož, ki je bila z njimi čez dan okrašena tvoja soba.
Ne zakadi na noč svoje sobe.
Ne čitaj pred spanjem knjige, ki v nji nastopajo strahotni, ali v katerih so opisani strahotni prizori.

Pozabi za to, da ti mašča ali pes ponoči ne bova lezla na posteljo.

Ne leži na levi strani.
Ne leži sklen.
Če si nagnjen k smrčanju, ne leži na hrbtu.

Spí v popolni temi. Tudi zastrta luč na nočni omarici ponoči ne sme goreti.
Ne zavijaj se v odejo tako, da bi se ti zdelo, da te je ujel cowboy v laso ali da te odnaša tolovac.

Iznebimo se tuje navlake!

Ljubljana, 26. oktobra. Ni dolgo tega, ko sem čitala v dveh istosmerjenih listih imena odbornikov nekakega ženskega društva. V enem je bilo več doktorice (brez doktorata) n. pr. ga dr. ta in ta, katere mož je bil doktor, a je že davno umrl, v drugem listu so bila pravilno pisana dotičnih odbornikov imena in primki. Spoznala sem, da je v drugi list pisala žena, ki je zavrgla to grdo dedščino izza časa našega suženjstva, v prvi list je pa poslala imena žena se iz avstrijske šole.

Spominjam se, ko sem pred leti še sodelovala v ženskih društvih, da sem se oglašila na neki seji in med drugim dejala: gospa Pavlič. (Primek se je glasil drugače). Kar me soseda dregne v komolec in mi šepne: »gospa inspektor« Polič. Debelo sem jo pogledala, a svoje »napake« nisem popravila.

Marsikdo se še spominja one gospe, ki je z drugimi Slovenkami zastopala slovensko žensko v Beogradu ter se je Srbkinjam predstavljala: dr. Mrakova (pisala se je drugače). Pa jo je neka Srbkinja vprašala: doktor medicine ali filozofije?

To je bilo še opravičljivo, saj se je pripetilo 3 do 4 leta po prevratu. Toda sedaj živimo že 20 let v svoji jugoslovnski državi in čudno je, da po tolikih letih še strašijo take spake po naših listih.

V teh 20 letih smo dobili mnogo doktorice, profesorice, inženjerke itd., da bi res lahko izginila ona tujda grda razvada v pisavi in govoru, ki je ostalek iz časov, ko so bili še tujci naši gospodarji.

Marica Bartol

Tured obrtnega sodišča

PRICETO IN NEDOKONČANO AKORDNO DELO

Ključavničarski mojster je dobil nujno naročilo, katerega izvršitev je poveril pomočniku Tonetu. Ta je dopoldne prav prido delal in vse je kazalo, da bo delo izvršil če ne že tega dne, pa vsaj prihodnji dan. Toda pomočniku se ni ljubilo delati tudi popoldne, marveč je odšel v gostilno, kjer je z znanci igral na karte in se tudi precej napil. Mojster s tem pomočnikom počel jem seveda ni bil zadovoljen, ker je hotel naročniku čim prej ustreči in je dal poklicati pomočnika domov. Ta je res prišel, toda zelo pijan, začel robaniti nad poslovdjio, razbil vrata, metal okrog sebe kladio in nakovalo prevrnil. Nato je bil aretiran in pozneje tudi pred sodiščem obsojen na nekaj dni zapor.

Izvršitev nujnega naročila je mojster nato izročil drugemu pomočniku, s katerim se je pogodil, da mu bo za izvršitev ravno toliko plačal, kakor se je bil dogovoril s Tonetom, dasiravno je ta dopoldne opravil še skoro četrtino dela.

Ko je Tone prišel iz zaporja, je zahteval s tožbo mezd za onih 5 ur dela, ki ga je opravil dopoldne pred aretacijo. Tone je tožbo izgubil. Razlogi: Tožnik nima pravice do mezde za one ure, katere je uporabil za odkazano mu akordno delo toliko časa, dokler ni delo izvršeno, po § 1156 o. d. z. pristaja namreč mezd za le po izvršenem delu.

V predležem slučaju pa se pomočniku za pričetno na nedokončano delo, zaradi tega ni mogla priznati mezda, ker je pomočnik s svojo aretacijo sam zakrivil, da ni mogel akordnega dela dovršiti. Razen tega pa mojster od Tonetovega dela ni imel nikake koristi, ker je moral drugemu pomočniku, ki je delo nadaljeval in dovršil, ravno toliko plačati, kakor je bilo dogovorjeno s Tonetom in kar bi bil ta prejel če bi bil delo v redu dovršil.

Tedaj se ne more reči, da bi bilo Tonetovo delo kaj koristilo mojstru ali da bi bil mojster s tem pričetnim delom obogaten.

NA ZENITOVANJSKEM POTOVANJU

— Ne, Peter, v Indijo pa že ne pojdeva. Tam sežigajo vdove in človek nikoli ne ve, kaj me utegne med potjo zgoditi.

Če ste ljubitelj filmske umetnosti,

vas bodo zanimala tudi novice iz življenja filmskih igralcev in igralk

Ne samo za filme, tudi za filmske igralce in igralkice se zanimajo ljubitelji filmske umetnosti. Amerika je bila prva, ki je s pomočjo časopisov znala vzbuditi zanimanje občinstva za zasebno življenje zvezd in zvezdnikov. V tem pogledu je ameriški tisk dosegel tudi rekorde v neokusnosti in omejenosti, na primer s podrobnim poročanjem, kako se filmski igralci in igralkice oblačijo in sičijo, kako in kaj jedo in pije, katere so njih glavne muhavosti, konički, strasti in podobno. Za take zadeve se ameriška publika še vedno zanima, evropska pa tudi ne zavrača novic o porokah in razporokah filmskih ljudi, o njih novih načrtih in željah.

PRVI MARLENIN ANGAŽMA V PARIZU

Iz Pariza poročajo, da je Marlene Dietrich podpisala pogodbo z neko francosko družbo za francoski film, katerega bodo začeli snemati v aprilu prihodnje leto. To bo prvi francoski film zvezdnice Marlene, ki je bila zadnja leta angažirana neprestano v Hollywoodu. Protu koncu tega meseca se bo Dietrich vrnila v Ameriko. Svoj letošnji oddih je prebila na francoski rivieri. V Hollywoodu jo že pričakujejo in na razpolago so ji sišerji za več filmov. Enega izmed teh, ki ji bo najbolj prijal, si bo Marlene izbrala in bo to njen zadnji film pred odhodom v Pariz, kjer jo bodo skušali gotovo pridržati s ponudbami za več filmov. Marlene Dietrich je ena izmed redkih filmskih igralk, ki sklepajo pogodbe le pod pogojem, da same odločajo o vsebini in režiji filma, v katerem se obvežejo igrati. Večina filmskih igralk se mora suženjsko pokoriti lastnikom podjetja, ki jim gre predvsem za kar največji profit.

Marlene Dietrich govori gladko in lepo francoski, njeni partnerji v njenem prvem filmu bodo sami francoski igralci in igralkice. Novinarjem je izjavila, da je srečna, ker bo imela po več letih uspehov v Ameriki priliko igrati v francoskem filmu. Francosko filmsko umetnost visoko ceni. Na vprašanje, kakšna bo njena prva francoska filmska vloga, je odgovorila, da bo igrala »stodstotno kontinentalko« in nikakor ne kakšnega izmed tipov žensk in značaja, kakršne zahteva ameriška kinopublika. Ugoditi bo skušala torej evropskemu okusu.

TUDI ANGLEŠKI IGRALCI ROMAJO V AMERIKO

Hollywood je izvalil iz Evrope že številne dobre igralkice, vsi so se vrnili bolj

SERGEJ PANIN ROMAN

— Cayrol je pa ostal neizprosen. Poteze njegovega mrkega obraza se niso omeščale.
— Vidite, kako globoko sem padel, da ne morem uslišati vaših prošelj. Prijateljstvo, hvaležnost, plemenitost, vsa plemenita čustva, kar jih je bilo v meni, je pregnala ta prokleta ljubezen. Ničesar ni v meni, razen te ženske. Zavaljo ne pozabljam na vse, postajam slab, ponižujem se sam. In kar je tem strašnejše, zavedam se, da ne morem na tem ničesar izpremeniti.

— Nesrečnež, — je zašepetala gospa Desvarennesova.

— Da, zelo sem nesrečen! — je vzdihnil Cayrol in omahnil v naslanjaj.

Gospa Desvarennesova je stopila k njemu in mu rahlo položila roko na ramo:

— Cayrol, vi jočete?... Torej boste tudi odpustili?...
Bankir je planil pokonci in vzkliknil:

— Nikoli! Moj sklep je neomajen. Med Ivanko in Sergeja hočem položiti cel svet: če do večera ne odpotuje, ga ovdam sodišču.

Gospa Desvarennesova mu ni več prigovarjala. Spoznala je, da moževega srca ni mogoče omeščati.

— Dobro! Hvala vam, — je dejala, — da ste mislili vsaj na to, da ste me opozorili. Lahko bi bili storili svoj korak, ne da bi me obvestili o njem. Zbogom, Cayrol! Naj med vami in menoj razsodi vaša vest.

Bankir se je priklonil in zašepetal:

— Zbogom!

In težkih, opotekajočih se korakov je odšel. Solnce je vžilo in zalilo z zlatimi žarki drevje na vrtu. Narava je bila v svoji praznični odeji, zrak je bil poln vonja cvetlic in pod sinjim nebosklonom so se spreletavale lastovke. Ta razlika med radostjo v naravi in bolestjo v njeni duši je tako dražila gospo Desvarennesovo, da je ježno zaprla okno. Najraje bi bila videla ves svet v žalosti. Tako je stala nekaj časa zatopljen v svoje težke misli.

Vse je bilo torej končano. Veliki uspehi doma, njegov splošni ugled, vsi sadovi njenega napornega dela, vse je bilo uničeno v enem samem trenutku. In celo hči bi jo mogla zapustiti, če bi hotela udano v svojo usodo slediti svojemu izgnanemu možu, ki ga je ljubila navzlic njegovim napakam ali pa prav zaradi njih. In v tujini bi živela kdove kakšno življenje, ki bi se naenkrat končalo s smrtjo.

Temu nežnemu, krhku otroku je bilo potrebno gmotno blagostanje in moralna opora. Njen mož se je usodno pogrezal v blato, kamor jo bo potegnil za seboj, to drago bitje. Ona si je pa mislila svojo hčer, tega v pernicah in svilni vzgoje-

nega otroka, kako umira v bedi na trdi postelji. Vest o tem pride do nje in mož, zakrknjen od zlobnega trenutka in zloben, ji prepove vstop v sobo, kjer Miheleina umira.

Strašna jeza jo je obšla. Njena materinska kri se je upirala in ona je kriknila v tišino salona:

— To se ne bo zgodilo!

Vrata so se počasi odprla; to jo je streznilo. Vstala je. Bil je Marechal, ves v skrbih in razburjen. Po Cayrolovem prihodu, ko ni vedel, kaj bi počel, je odšel pogledat, kaj se godi v »Credito Universel«. Na svoje veliko presenečenje je našel vse pisarne zaprte. Vprašal je vratarja, enega onih samezaveznih služabnikov v modri uniformi, ki so imponirali tolikim delničarjem. Služabnik mu je ves ogorčen povedal, da je prišla prejšnji večer na ovadbo nekega člana upravnega sveta policija v pisarne, da je odnesla vse knjige na sodišče in da je bilo po komisarijevem odhodu vse zapечатeno.

Prestrašeni Marechal je odhitel nazaj v ulico Saint-Dominique, da bi obvestil o tem gospo Desvarennesovo. Bilo je jasno, da je treba nekaj ukrepati, da se prepreči nova nesreča. Morda je bil to začetek sodnega postopanja.

Kakšna odgovornost preti v tem princu?

Gospa Desvarennesova je molče poslušala Marechalovo pripovedovanje. Zdal se je razvijali dogodki hitreje, kakor je bilo mogoče pričakovati. Bojazen delničarjev je bila hitrejša od Cayrolove mržnje. Kaj bo odkrila pravica v Herzegovini ma-

hinacijah? Tatvino, morda sleparije? Ali pridejo k nji aretirani princa? V hiši Desvarennesovih še nikoli ni bilo sodnega eksekutorja, a zdaj bo morda onečaščena z navzočnostjo policije?

Gospa Desvarennesova je v teh težkih trenutkih našla samo sebe. Postala je zopet junaška žena nekdanih dni. Marechal se je bolj ustrašil te nepričakovane odločnosti, kakor njene prejšnje potrnosti. Videč, kako je stopila k vratom, je napravil kretajo, kakor da jo hoče zadržati.

— Kam pa greste, gospa? — je vprašal ves razburjen.

— Grem poravnat svoje račune s princem.

Skozi vrata, vodeča na stransko stopnišče, je odšla gospa Desvarennesova k zetu.

XXII.

Ko je Sergej zapustil Herzoga, je krenil v ulico Saint-Dominique. Svoj povratek je odlašal kolikor je mogel. Ulice so se jele polniti z ljudmi. Lahko bi bil srečal znanca. Trdno je bil sklenil kljubovati vsemu, kar ga je utegnilo čakati. Spotoma je razmišljal, kaj bo počel in iskal je tla, na katerih bi bilo mogoče pobotanje med njegovo tašo in njim samim. Zdal ni bil več ponosen. Čutil se je ponižanega, skrušenega. Samo gospa Desvarennesova bi mu mogla pomagati na noge. Ker je bil strahopeten v nesreči, kakor je bil drzen prej, ko je šel uspehe, je že vnaprej sprejemal v duhu vsako pokoro, ki bi mu jo bila nalozila tašča, sploh vse, samo da bi mu priskočila na pomoč.